

**Raport
Privind realizarea Politicii Naționale de Sănătate,
semestrul I al anului 2011**

ASIGURAREA SECURITĂȚII ECONOMICE ȘI SOCIALE

Politicile economice promovate de Ministerul Economiei pe parcursul I semestru al anului 2011 au avut ca obiective de bază creșterea economică, crearea premiselor pentru dezvoltarea mediului de afaceri, precum și a unui mediu investițional atractiv.

Tendențele pozitive înregistrate în anul 2010 au continuat și în primul semestru al anului curent, majoritatea indicatorilor macroeconomici înregistrând creștere. Produsul Intern Brut în trimestrul I al anului curent a însumat 16,8 mild. lei, majorându-se față de același trimestru al anului trecut cu 8,4% (în prețuri comparabile). În ianuarie-mai curent comerțul exterior s-a intensificat considerabil: exporturile s-au majorat cu 63,1% și importurile – cu 44,7%. Volumul producției industriale a înregistrat o creștere de 9,2% pe parcursul primelor 4 luni ale anului curent, în comparație cu primele 4 luni ale anului 2010. Și producția agricolă în primul trimestru 2011 a înregistrat o creștere de 8,3% (în prețuri comparabile) față de perioada respectivă a anului 2010. Conform situației la 01.01.2011, soldul investițiilor străine alocate în domeniul sănătății și asistenței sociale a constituit 163,2 mil. lei, în creștere față de perioada 01.01.2010 când a fost înregistrat un sold de 73,5 mil. lei. Această sporire a volumului investițiilor străine din domeniu se datorează construcției unor noi spitale, centre de sănătate și centre ale medicilor de familie.

Cîștigul salarial mediu lunar brut al unui lucrător din economia națională în luna aprilie 2011 a constituit 3134,6 lei și s-a majorat cu 13,7% față de luna aprilie 2010 în termeni nominali și cu 2,2% în termeni reali. Valoarea medie a pensiei lunare stabilite la 1 aprilie 2011 a constituit 873,8 lei și s-a majorat cu 8,1% față de aceeași perioadă a anului precedent în termeni nominali, iar în termeni reali - cu 1,5%.

Pe parcursul semestrului I 2011, Ministerul Economiei a continuat consolidarea sectorului întreprinderilor mici și mijlocii (IMM) prin intermediul unui spectru vast de instrumente menite să faciliteze dezvoltarea și accesul la finanțare a acestora. Printre acestea:

- 1) Fondul de Garantare a Creditelor – oferirea garanțiilor la credite bancare. La 10 iunie curent, mărimea Fondului constituie 8 mil. lei.
- 2) Programul-pilot de Atragere a Remitențelor în Economie - PARE 1+1, scopul căruia este de mobilizare a resurselor umane și financiare ale lucrătorilor emigranți moldoveni în dezvoltarea economică durabilă a țării și stimulare a înființării și dezvoltării IMM de către lucrătorii migranți. De la lansarea Programului în noiembrie 2010, au fost organizate 14 cursuri de instruire, în cadrul cărora au fost instruite cumulativ 240 persoane. Au fost depuse 60 cereri de finanțare și 28 (49%) din ele fiind acceptate de Comitetul de Supraveghere al Programului-pilot.
- 3) Programul Național de Abilitare Economică a Tinerilor, care are ca scop promovarea culturii antreprenoriale și a performanțelor manageriale ale tinerilor de pe întreg teritoriul Republicii. În cadrul Componentei II „Finanțarea proiectelor investiționale rurale prin acordarea de împrumuturi comerciale rambursabile, cu porțiuni de grant” în 2011 au fost aprobate 41 proiecte în sumă totală de 11,614 mil. lei, inclusiv grant 4,645 mil. lei.

În altă ordine de idei, menționăm că la 1 aprilie 2011 a intrat în vigoare Legea cu privire la comerțul interior nr. 231 din 23.09.2010. În scopul eliminării sau reducerii riscurilor determinate de consum (abuz, calitatea dubioasă a produselor autohtone și de import), în conținutul Legii au fost incluse reguli generale de comercializare a produselor și serviciilor: protecția vieții, sănătății și securității consumatorilor, etichetare și ambalare.

În I semestru al anului 2011 Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei (MMPSF) a elaborat proiectul Legii privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități. Proiectul de lege a fost prezentat spre aprobare Guvernului. Proiectul de lege stabilește un cadrul general de garanții și servicii sociale în conformitate cu standardele europene și internaționale privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități.

Întru îmbunătățirea măsurilor de asigurare cu mijloace ajutătoare tehnice a categoriilor de persoane cu necesități speciale, MMPSF a elaborat proiectul hotărârii Guvernului „Pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de asigurare a persoanelor cu dizabilități locomotorii cu mijloace ajutătoare tehnice”. Proiectul Hotărârii a fost prezentat Guvernului spre aprobare.

În același context informăm că, ministerul a elaborat proiectul Hotărârii Guvernului "Cu privire la aprobarea Regulamentului-cadru de organizare și funcționare a serviciului social Echipă mobilă și a Standardelor minime de calitate”. Serviciul social „Echipa mobilă” este un serviciu specializat, destinat persoanelor cu dizabilități, care oferă asistență socială și suport la domiciliul beneficiarului, în baza nevoilor identificate ale acestuia, cât și consiliere și suport persoanelor implicate în procesul de incluziune a acestuia. În prezent, proiectul este în proces de definitivare în baza avizelor ministerelor.

Prin modificările și completările la Legea nr.102-XV din 13 martie 2003 privind ocuparea forței de muncă și protecția socială a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă, aprobate în aprilie curent, se asigură accesul la măsurile implementate pe piața muncii de către Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă a persoanelor cu dizabilități cărora, în baza concluziei Consiliului de expertiză medicală a vitalității, li se recomandă încadrarea în câmpul muncii. Această categorie de populație va beneficia de serviciile oferite de către agențiile de ocupare a forței de muncă persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă, inclusiv orientarea și formare profesională.

Pentru implementarea adecvată a acțiunii date, considerăm oportun crearea unei secții/serviciu cu angajarea personalului suplimentar (psihologi) în număr de cca.86 persoane, atât în cadrul Agenției Naționale care va coordona la nivel național realizarea și monitorizarea politicilor de ocupare destinate persoanelor cu dizabilități, cât și la nivel teritorial care va lucra nemijlocit cu persoanele cu dizabilități, alte categorii de persoanele vulnerabile și cu angajatorii pentru integrarea pe piața muncii a acestei categorii de populație.

În scopul racordării cadrului legal național vizînd igiena muncii la prevederile legislației europene în domeniu, conform prevederilor pct. 68 al documentului Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei a întreprins următoarele acțiuni:

1. Se definitivează reieșind din propunerile și obiecțiile prezentate de autoritățile interesate și de partenerii sociali și urmează a fi remise Guvernului pentru aprobare:

- proiectul de Hotărîre a Guvernului „Privind cerințele minime de securitate și sănătate pentru utilizarea de către lucrători a echipamentelor individuale de protecție la locul de muncă”;

- proiectul de Hotărîre a Guvernului „Privind cerințele minime de securitate și sănătate pentru manipularea manuală a încărcăturilor care prezintă riscuri pentru lucrători, în special de producere a unor afecțiuni dorso-lombare”;

- proiectul de Hotărîre a Guvernului „Privind cerințele minime pentru protecția sănătății și securității lucrătorilor expuși unui potențial risc în medii explozive”;

- proiectul de Hotărîre a Guvernului „Privind cerințele minime pentru protecția lucrătorilor împotriva riscurilor pentru sănătatea și securitatea lor generate sau care pot fi generate de expunerea la zgomot, în special împotriva riscurilor pentru auz”;

- proiectul de Hotărîre a Guvernului „Privind cerințele minime în materie de protecție a lucrătorilor împotriva riscurilor pentru sănătatea și securitatea lor, care rezultă sau pot rezulta din expunerea la câmpuri electromagnetice (de la 0 Hz la 300 GHz) în timpul lucrului”;

- proiectul de Hotărîre a Guvernului „Privind cerințele minime pentru protecția lucrătorilor împotriva riscurilor pentru sănătatea și securitatea lor care decurg sau pot să decurgă din expunerea la vibrații mecanice”;

- proiectul de Hotărîre a Guvernului „Privind cerințele minime de securitate și sănătate care se aplică pe șantierele temporare sau mobile”;

- proiectul de Hotărîre a Guvernului „Privind protecția lucrătorilor împotriva riscurilor legate de expunerea la azbest la locul de muncă”.

2. A fost remis pentru examinare și avizare autorităților interesate și partenerilor sociali (*scrisoarea MMPSF nr.02/1170 din 22 iunie 2011*) proiectul de Hotărîre a Guvernului „Privind protecția lucrătorilor împotriva riscurilor legate de expunerea la agenții biologici la locul de muncă”.

În rezultatul evaluării procesului de implementare a Legii nr. 133-XVI din 13.06.2008 cu privire la ajutorul social, conform informației parvenite de la CNAS, de prestația menționată în anul 2011 au beneficiat:

<u>Ianuarie</u>	-	28773 familii, suma calculată	25550640 lei;
<u>Februarie</u>	-	30069 familii, suma calculată	25397582 lei;
<u>Martie</u>	-	31677 familii, suma calculată	26672669 lei;
<u>Aprilie</u>	-	34780 familii, suma calculată	30323459 lei;
<u>Mai</u>	-	35034 familii, suma calculată	30426615 lei.

Sumele transferate pentru achitarea ajutorului social aferent anului 2011 - 162822 mii lei. Numărul mediu lunar al familiilor beneficiare - 40942, mărimea medie a prestației pe primele 5 luni ale anului constituie aproximativ 667,5 lei.

PROMOVAREA SĂNĂTĂȚII ȘI PREVENIREA BOLILOR

În I semestru al anului 2011 s-au desfășurat campanii de informare, educație, comunicare privind promovarea sănătății și educație pentru sănătate prin intermediul Zilelor Mondiale: Ziua Mondială de profilaxie și combatere a cancerului – 4 februarie, Ziua Mondială de prevenire a maladiilor renale – 11 martie, Ziua mondială de combatere și profilaxie a tuberculozei – 24 martie, săptămîna de promovare a cunoștințelor medico-igienice în profilaxia tuberculozei 17-23 martie 2011, Ziua Mondială de conștientizare a problemelor autismului – 2 aprilie; Ziua Mondială de combatere a malariei – 25 aprilie; Ziua Mondială fără tutun.

De asemenea, s-au derulat activități de promovare a modului sănătos de viață în cadrul lunii de promovare a cunoștințelor medico-igienice privind profilaxia bolilor diareice acute, intoxicațiilor alimentare și holerei în perioada 1 – 31 mai 2011; bisăptămînalului “Anticancer” în perioada 30 mai – 12 iunie 2011; săptămîinii de promovare a cunoștințelor medico-igienice în profilaxia tuberculozei în perioada 17-23 martie 2011; săptămîinii Europene a Imunizărilor în perioada 23 – 30 aprilie 2011.

S-au elaborat 9 proiecte de ordine al Ministerului Sănătății, 9 materiale metodic – informative, 12 comunicate de presă. Pentru o mediatizare mai largă, materialele informative, comunicatele de presă se plasează sistematic pe pagina WEB a CNSP: www.cnsp.md.

La 27 aprilie curent în incinta Centrului de Sănătate Publică mun. Chișinău a avut loc seminarul național „Ziua Specialistului în educație pentru sănătate și promovare a sănătății”, la care au participat specialiștii CNSP, specialiștii responsabili de educația pentru sănătate din CSP și IMSP teritoriale.

În scopul promovării proiectului Programului Național privind controlul tutunului pentru anii 2011-2016 în incinta Centrul Național de Sănătate Publică la 31 mai, s-a organizat Masa Rotundă dedicată Zilei Mondiale fără Tutun, cu participarea reprezentanților Ministerului Sănătății (DPSP, CNSP, IMSP DRN), Ministerului Finanțelor, Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerului Afacerilor Interne, Secretariatului Coaliției ONG pentru promovarea politicilor de control asupra tutunului, mass-media, Centrul PAS și Biroului Coordonator al OMS în Republica Moldova.

În cadrul Mesei Rotunde au fost prezentate și examinate informații privind „Epidemia consumului de tutun în Republica Moldova și proiectul Planului național de acțiuni privind controlul tutunului pentru anii 2011-2016”, „Politica fiscală și vamală în domeniul controlului tutunului”, „Aspecte privind implementarea culturilor agricole alternative tutunului în Republica Moldova”.

Concomitent, în aceeași zi la în centrul comercial “Malldova” a fost organizată o prezentare publică-teatrală privind riscurile fumatului asupra sănătății.

De menționat, că s-au organizat și desfășurat diferite măsuri de educație pentru sănătate a populației și promovare a modului sănătos de viață în cadrul Zilei Mondiale a Copilului – 1 iunie. Aspectele educației pentru sănătate și promovare a modului sănătos de viață ca un obiect de studiu aparte în Curricula „Educația civică” sînt incluse în orele de studiu în instituțiile preuniversitare.

În semestrul I al anului, 2011 s-a continuat implementarea disciplinei opționale «Educație pentru sănătate» în învățămîntul gimnazial și «Educație pentru viața de familie» în învățămîntul liceal.

Promovarea modului sănătos de viață la fel a fost realizată obligatoriu în curricula “Educația civică” în clasele V-XII și «Dirigenția», în clasele I-XII, cîte 1 oră săptămînal. Prin intermediul disciplinei obligatorii «Educația fizică» s-a predat modulul «Modul sănătos de viață», în clasele I-IX, și modulul „Sistemul reproducător și reproducerea la om”, în clasele a VIII-a și a XI-a.

În învățămîntul mediu de specialitate și secundar profesional a fost elaborată și aprobată la ședința Consiliului Național pentru Curriculum curricula pentru disciplina opțională ”Decizii pentru un mod sănătos de viață”; au fost organizate lecții publice cu tematica: „Tineretul și modul sănătos de viață”. „Un corp sănătos – o minte sănătoasă”. Elevilor din sistemul învățămîntului mediu de specialitate și secundar profesional li se organizează controlul profilactic și asistență medicală. De asemenea, se organizează vaccinarea contingentului de elevi în colaborare cu IMSP Centrul Municipal de Medicină Preventivă.

Formarea deprinderilor de viață a tineretului studios se realizează prin cursurile “Educația pentru sănătate”, ”Educația pentru viața de familie”.

În perioada iunie-iulie 2011 în 16 tabere de odihnă a avut loc campania de informare ”Informat și protejat”, cu susținerea UNFPA.

Educația „de la egal la egal”, o inițiativă pentru tinerii care urmăresc scopul de a-și dezvolta cunoștințele, aptitudinile, concepțiile, deprinderile, responsabilitățile și grija față de propria sănătate, a început să ia amploare din anul 2001 când UNICEF a susținut proiectul de prevenire a HIV/SIDA și ITS, bazată pe concepția educației de la egal la egal. Pentru prima dată, în calitate de educatori „de la egal la egal” au fost pregătiți elevi ai claselor superioare din instituțiile de învățămînt preuniversitar.

În republică activează 1508 de educatori „de la egal la egal” înzestrați cu cunoștințe în domeniul promovării modului sănătos de viață și a profilaxiei HIV/SIDA (căi de infecție, modalități de prevenire). Beneficiari ai activităților educatorilor „de la egal la egal” au fost 137255 de tineri.

Curricula ”Decizii pentru un mod sănătos de viață”, care a fost aplicat inițial în 4 instituții-pilot: ȘP nr. 1 Cahul, ȘP Florești, ȘP Ștefan Vodă, ȘP Alexandreni, rn. Sîngerei, a fost aprobată la Consiliul Național pentru Curriculum. Ministerul Educației a semnat un acord de colaborare cu Centrul de training ”CMB”, care va forma cadrele didactice pentru predarea disciplinei respective în instituțiile de învățământ secundar profesional și mediu de specialitate.

Ministerul Tineretului și Sportului a inițiat procedura de modificare a Legii nr.279-XIV din 11.02.1999 cu privire la tineret, care în noua redacție va prevedea modificarea articolului 10 despre Sănătatea tinerilor, la care au fost propuse următoarele modificări: cu referire la programe de promovare a unui mod sănătos de viață, de prevenire a alcoolismului, narcomaniei, a bolilor sexual-transmisibile, HIV/SIDA, asigurarea de rețele de centre de sănătate, acordare de tratament antiretroviral în cazul infectării cu HIV/SIDA și a minimumului de asistență medicală.

Au fost propuse spre consultare publică Standartele de calitate a serviciilor acordate tinerilor prestate de Centrele de resurse pentru tineri, care în capitolul II, include p.6 serviciul educație pentru sănătate.

În cadrul procesului instructiv-educativ în 18 școli sportive subordonate Ministerului Tineretului și Sportului s-au petrecut 36 ore de educație cu copiii și adolescenții, cu tematica „Modul sănătos de viață și deprinderi.

În semestrul I al anului 2011 cu tinerii, inclusiv persoanele cu dizabilități au fost desfășurate circa 80 cantonamente și competiții sportive.

Totodată, în luna iunie curent Ministerul Tineretului și Sportului în parteneriat cu A.O. „Motivație” a realizat proiectul „Performanțe fizice ale tinerilor cu dizabilități”. În cadrul proiectului, tineri cu dizabilități din țară au învățat despre modul sănătos de viață, practicarea exercițiilor fizice, consolidarea comunității persoanelor cu dizabilități.

În parteneriat cu Centrele de Tineret și ONG-uri de tineret s-au organizat 6(șase) trainiguri, seminare informative tematice pentru tineri, fiind o categorie socială distinsă. Ministerul Tineretului și Sportului a participat la Conferința Regională „Ridicarea eficienței programelor de profilaxie HIV/SIDA și formarea modului sănătos de viață pentru adolescenți și tineri”, scopul conferinței fiind îmbunătățirea programelor de tineret din domeniul combaterii ITS, HIV/SIDA.

ASIGURAREA UNUI ÎNCEPUT SĂNĂTOS ÎN VIAȚĂ

Pentru îmbunătățirea calității serviciilor medicale prestate femeilor gravide, nou-născuților și copiilor de vârstă fragedă, în perioada de referință au fost întreprinse un șir de măsuri.

În cadrul *serviciului republican de diagnostic și supraveghere a nou-născutului* în I semestru a anului curent au fost incluși primar 102 copii. În prezent se află total în serviciul respectiv 760 copii cu vârsta pînă la vârsta de 2 ani.

În perioada de referință a continuat consultarea cazurilor grave neonatale și obstetricale din trei Centre Perinatale de nivelul II (Spitalul Clinic Municipal Nr. 1 Chișinău, Spitalul Clinic Municipal Bălți și Spitalul Raional Cahul) prin *Telemedicină* cu ICȘOSMșiC. În trimestrul I 2011 au fost plasate pe platforma iPath 133 cazuri clinice: 9 obstetricale, 124 neonatale, la care au fost plasate 158 comentarii.

În scopul realizării Planului de acțiuni pentru implementarea Strategiei de incluziune socială a persoanelor cu dizabilități (2010-2013), aprobate prin Legea nr.169 din 09.07.2010 pentru aprobarea Strategiei de incluziune socială a persoanelor cu dizabilități (2010-2013) a fost instituit *Grupul de lucru intersectorial pentru elaborarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea serviciului de intervenție timpurie*

Pentru stabilirea unui sistem de sănătate pediatric regionalizat și îmbunătățirea calității serviciilor medicale de urgență pediatrică și terapie intensivă, prin îmbunătățirea atitudinii și comportamentului familiilor și comunităților cu scopul prevenirii accidentării copiilor, la 1 februarie 2011 a fost semnat Memorandumul de Înțelegere între Direcția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare și Ministerul Sănătății cu privire la Proiectul moldo-elvețian: **Regionalizarea Serviciilor Pediatrică de Urgență și Terapie Intensivă în Republica Moldova (REPEMOL), faza a II-a.**

Astfel, pe parcursul semestrului I al anului 2011 au fost organizate 3 cursuri de Formare de Formatori (ToT). Ultimul curs a fost desfășurat în perioada 27 -30 iunie 2011, la care au fost pregătiți 15 formatori (9 formatori noi și 6 formatori care aveau nevoie de instruire suplimentară). În total, în cadrul proiectului REPEMOL sunt pregătiți 29 de formatori locali la cursul PALS.

În perioada de referință au fost organizate 4 cursuri PALS: 2 cursuri pentru specialiștii de la asistența medicală urgentă și 2 cursuri pentru asistente medicale. În total au fost instruiți 74 lucrători medicali.

A fost organizat și desfășurat cursul de bază de instruire în managementul calității pentru 26 persoane din sistemul de sănătate.

În scopul fortificării cunoștințelor părinților privind îngrijirea și dezvoltarea copilului, cunoașterea semnelor de pericol, etc, Ministerul Sănătății a elaborat proiectul **Carnetului de Dezvoltare a Copilului (pentru părinți)**, iar în perioada martie-mai 2011 a fost supus testării în cadrul AMT Centru, Chișinău, CMF Cimișlia, CMF Orhei, CMF Soroca.

La data de 23 februarie 2011 a fost desfășurat seminarul de instruire a specialiștilor din instituțiile respective, ce ține de modalitatea aplicării și testării a documentului nominalizat.

La data de 24 mai 2011 a fost organizată și desfășurată ședința de totalizare a rezultatelor testării Carnetului de Dezvoltare a Copilului (supliment pentru părinți). La ședință au fost prezenți specialiștii principali ai Ministerului Sănătății, colaboratorii Catedrelor de Pediatrie, specialiștii principali în asistența medicală mamei și copilului din republică, medici de familie din cadrul AMT Centru, Chișinău, CMF Cimișlia, CMF Orhei, CMF Soroca.

În perioada 25 martie – 1 aprilie 2011 s-a desfășurat **lansarea mecanismului de colaborare intersectorială în domeniul medico-social în vederea prevenirii și reducerii ratei mortalității infantile și a copiilor cu vârsta de până la 5 ani la domiciliu** cu participarea lucrătorilor medicali, lucrătorilor sociali și a autorităților administrației publice locale. Concomitent, a fost prezentat modelul de Plan local de implementare a mecanismului de colaborare intersectorială pentru a fi aprobat de către Consiliile raionale/municipale.

În perioada lunilor mai – septembrie 2011, se desfășoară cursuri de instruire (28 cursuri) privind aplicarea mecanismului de colaborare intersectorială în domeniul medico-social în vederea prevenirii și reducerii ratei mortalității infantile și a copiilor cu vârsta de până la 5 ani la domiciliu, pentru lucrătorii medicali și asistenții sociali din raioanele-pilot Ialoveni, Florești, Leova, Orhei.

În scopul asigurării dreptului femeii la sănătatea reproducerii, precum și acordării serviciilor calitative și accesibile de întrerupere electivă a cursului sarcinii, în scopul asigurării unui standard de calitate a actului medical, prin ordinul Ministerului Sănătății nr.482 din 14.06.2011 au fost aprobate **Standardele pentru efectuarea întreruperii sarcinii în condiții de siguranță.**

La data de 27 iunie 2011 a fost organizată masa rotundă cu genericul: „**Abordarea strategică de ameliorare a aspectelor de politici, calitate și acces al serviciilor de întrerupere a sarcinii în Republica Moldova**, extinderea modelului de îngrijire comprehensivă în avort”, cu participarea experților internaționali, unde s-a discutat extinderea la scară națională a intervențiilor de succes în domeniul avortului sigur în contextul Strategiei Naționale în Sănătatea Reproducerii pentru anii 2005-2015.

Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei Avînd ca reper actualele priorități în domeniul politicilor naționale de protecție socială a copilului, în Legea bugetului de stat pe anul 2011 nr.52 din 31.03.2011 au fost prevăzute mijloace financiare în sumă de **17 904,1 mii lei** pentru procurarea biletelor de odihnă a copiilor de către Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei în sezonul estival 2011.

În conformitate cu prevederile Hotărîrii Guvernului nr. 304 din 27.04.2011 cu privire la organizarea odihnei și întremării sănătății copiilor și adolescenților în sezonul estival 2011, costul orientativ al unei zile în taberele de odihnă și întremare a sănătății copiilor și adolescenților a fost stabilit în mărime de **116,67 lei**.

Pentru sezonul estival 2011 Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei a contractat 30 de tabere de odihnă, total fiind procurate 15820 bilete.

În conformitate cu Hotărîrea Guvernului nr.334 din 23.04.2009 din numărul total al biletelor, Ministerul a repartizat 55% (8701 bilete) secțiilor/direcțiilor asistență socială și protecție a familiei/Direcției municipale pentru protecția drepturilor copilului Chișinău, care sunt distribuite gratuit copiilor cu vîrsta de la 7 la 18 ani, preferențial din următoarele categorii:

- a) copiii orfani și semiorfani;
- b) copiii din familii monoparentale;
- c) copiii din familii cu venituri mici;
- d) copiii din familii numeroase;
- e) copiii aflați sub tutelă/curatelă;
- f) copiii plasați în servicii de tip familial;
- g) copiii plasați în centre de plasament temporar;
- h) copiii din familii în care ambii părinți sînt cu dizabilități; i) copiii din familii în care ambii părinți sînt pensionari;
- j) copiii care au obținut performanțe la studii sau sînt învingători la olimpiade didactice și extradidactice.

45% (7119 bilete) Ministerul a repartizat Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova, pentru a contribui la asigurarea odihnei de vară a copiilor salariaților.

Începînd cu 1 ianuarie anul curent au fost majorate indemnizațiile acordate familiilor cu copii. Astfel, indemnizația unică la nașterea primului copil constituie 2000 lei și 2300 lei - la nașterea fiecărui copil următor, iar indemnizația lunară pentru îngrijirea copilului pînă la vîrsta de 1,5 ani pentru persoanele neasigurate a fost majorată cu 50 lei și constituie 300 lei.

În învățămîntul preșcolar asigurarea unui început sănătos de viață are loc prin intermediul Curriculumului educației copiilor de vîrstă timpurie și preșcolară (1-7) cu modulul obligatoriu "Educația fizică și educația pentru sănătate".

În contextul implicării părinților în procesul educațional a fost elaborat Caietul de comunicare educator-părinți "Ajută-l să crească OM Mare". Caietul a fost elaborat și editat de către UNICEF și este difuzat în toate instituțiile preșcolare.

În scopul prevenirii accidentelor și traumelor la copii au fost predate cursurile obligatorii , precum : "Dirigenția", clasele I-XII, cursul "Securitatea traficului rutier" și "Protecția civilă și apărarea împotriva incendiilor ", respectiv pentru clasele I-IX, are loc instruirea privind regulile de apărare împotriva incendiilor, inundațiilor, în clasele I-IV și V-IX , respectiv cîte 3 și 5 ore anual.

SĂNĂTATEA TINEREI GENERAȚII

În republică funcționează 47 de cabinete de sănătate a reproducerii, 12 Centre de Sănătate Prietenoase Tinerilor, 3 Centre de Sănătate pentru Femei cu un spectru larg de servicii diagnostice-curative. Centrele de Sănătate Prietenoase Tinerilor prestează servicii cu un spectru pluridisciplinar, păstrînd confidențialitatea persoanelor (lucrător medical, lucrător social, psiholog, jurist, etc).

Serviciile de Sănătate Prietenoase Tinerilor includ șapte componente de bază:

- Sănătatea generală (boli endemice, traume, tuberculoza, hepatita)
- Sănătatea sexuală și a reproducerii (ITS; contraceptive, sarcina, avortul)
- Consilierea și Testarea Voluntară și Confidențială (CTVC) pentru HIV/SIDA și ITS
- Managementul violenței, inclusiv a celei sexuale
- Servicii de sănătate mintală
- Abuzul de substanțe (alcool, tutun, substanțe ilegale și consumul drogurilor injectabile)
- Informare și consiliere asupra unui șir de probleme (sănătatea sexuală și a reproducerii, alimentația, igiena, abuzul de substanțe)

Circa 35% din beneficiari o constituie adolescenții și tinerii în stare de vulnerabilitate socială, în special legate de creșterea în familii incomplete, cu părinți implicați în migrarea forței de muncă, cu părinți ce suferă de alcoolism, din familii sărace și circa 15% din beneficiari o constituie tinerii neasigurați nefiind angajați în câmpul muncii sau procesul de studii.

În acest context, Ministerul Sănătății a elaborat *Cadrul conceptual de extindere a Serviciilor de Sănătate Prietenoase Tinerilor*. La ședința lărgită a Comitetului de coordonare a procesului de extindere a serviciilor de sănătate prietenoase tinerilor din 19 aprilie 2011 a fost aprobat Cadrul conceptual de extindere a Serviciilor de Sănătate Prietenoase Tinerilor. În prezent, se elaborează Planul de activității privind extinderea serviciilor de sănătate prietenoase tinerilor în instituțiile medicale din republică.

În perioada 1 – 3 martie 2011 a fost organizat și desfășurat, cu suportul Organizației Mondiale a Sănătății, atelierul de lucru la care s-a pus în discuție un *set de proiecte de documente ce reglementează serviciile de sănătate în școli*. La atelierul de lucru au participat colaboratorii Ministerului Sănătății, Ministerului Educației, lucrători medicali din școli, elevi, ș.a.

În acest context, continuă perfectarea proiectelor de documente inițiate, și anume: standardele de calitate a serviciilor de sănătate în școli, competențele și fișa de post a lucrătorului medical din școală.

În perioada de referință au fost organizate serate de promovare a modului sănătos de viață, mese rotunde sub genericul educarea unei familii sănătoase cu participarea adolescenților, inclusiv din localitățile rurale și din grupurile vulnerabile. La aceste evenimente au fost distribuite gratuit adolescenților materiale informative „Ghidul pentru o călătorie sigură prin adolescență” în număr de circa 188 mii de exemplare.

Întru asigurarea accesului la învățămîntul de bază în vizorul Ministerului Educației este alimentarea și școlarizarea obligatorie a copiilor. Astfel, în anul școlar 2010-2011 au fost alimentați gratuit 100% copii din clasele primare și integral elevii din instituțiile preuniversitare din partea stîngă a Nistrului și municipiul Bender, subordonate Ministerului Educației, parțial-copiii din familii socialmente vulnerabile ai claselor V-IX.

Copiii neșcolarizați în perioada de la 20.09.2010 pînă la finele anului de studii, a scăzut de la 185 copii pînă la 41 copii cu vîrsta 7-16 ani, dintre ei 8 copii-plecați peste hotare, 21 copii-refuzul părinților și amplasați în cîmpul muncii, 1 elev-starea materială precară, 9 copii vagabonzi și 2 copii nu sînt școlarizați din diverse motive. Pînă la finele anului școlar au abandonat 113 elevi, dintre care 7- sînt romi. Ministerul Educației în parteneriat cu Centrul de Sănătate Prietenos Tinerilor ”Neovita” a

continuat desfășurarea campaniilor informaționale out-reach, care au inclus editarea și diseminarea broșurilor informaționale, fluturașilor cu conținut informațional în scopul sensibilizării atitudinii tinerilor cu privire la modul sănătos de viață, serviciile de sănătate prietenoase tinerilor, prevenirea și combaterea consumului de droguri și a traficului de ființe umane.

În scopul promovării modului sănătos de viață în rândul tinerilor în cadrul Centrelor de Resurse pentru Tinere și Centrele de sănătate prietenoase tinerilor au fost organizate o serie de activități de informare și instruire prin antrenarea voluntarilor în diseminarea informației și experienței prin metoda de la egal al egal, în conformitate cu interesele și necesitățile tinerilor precum: modul sănătos de viață (43 seminare), drepturile tinerilor (162 seminare), prevenirea traficului de ființe umane (51 seminare). În total la activitățile de instruire din cadrul Centrelor de resurse pentru tineri au participat circa 20000 tineri.

A fost elaborat Programul de granturi mici pentru instituțiile și organizațiile de tineret în scopul asigurării accesului tinerilor la servicii echitabile de educație non-formală sănătate, oportunități de dezvoltare multilaterală, petrecere a timpului liber etc.

Ministerul Educației a acceptat organizarea în instituțiile preuniversitare a Studiului Global la Adolescenți despre Fumat sub egida Organizației Mondiale a Sănătății și Centrului de Control al Bolilor din Atlanta SUA. Studiul va fi aplicat în 50 instituții din republică și este orientat spre evaluarea prevalenței consumului de tutun la adolescenți, în scopul elaborării măsurilor necesare de diminuare a răspîndirii fumatului la tineri pentru îmbunătățirea stării de sănătate a populației.

În perioada martie-mai 2011, Ministerul Tineretului și Sportului, în comun cu Ministerul Educației și Federația Moldovenească de Fotbal, a organizat Turneul republican de mini-fotbal „Guguță” (ediția a VIII-a), rezervat juniorilor cu anul nașterii 1998-1999. Competițiile din cadrul Turneului s-au desfășurat în patru etape: I etapă-locală; etapa a II-a-raională; etapa a III-a regională; etapa a IV-finală. La acest turneu au participat circa 15 mii de elevi din învățământul preuniversitar din republică.

O altă acțiune sportivă de amploare a fost Jocurile Sportive ale Juniorilor, ediția a IV-a, care s-a desfășurat în perioada martie-mai curent la 11 ramuri de sport: lupte greco-romane, lupte libere, judo, tenis de masă, baschet, volei, handbal, haltere, box, atletism, orientare sportivă. În total au participat circa 22 mii elevi.

În luna iunie 2011 circa 150 dintre cei mai buni sportivi au fost delegați în tabere de vară, în cadrul cărora au participat la activități cultural-sportive.

În Federația Rusă au fost delegați tineri, studenți din Republica Moldova participanți ai activităților „Iarna Rusească”, „Seligher 2011”, la care tinerii au participat la concursuri sportive, fizice în diferite condiții specifice, climatice din Federația Rusă.

Pe parcursul semestrului I al anului 2011, ministerul a alocat surse financiare pentru procurarea: 2 (două) covoare pentru lupte și gimnastică, 2 (două) calculatoare, piese de schimb la biciclete. Totodată, ministerul a asigurat financiar perfecționarea a 3 (trei) cadre didactice a școlii sportive de box și kickboxing.

S-a organizat proiectul - spectacol cultural pentru tineri ”Mitică-i omul nostru” (18-19.04.2011) care reflectă soarta unui adolescent din familie de intelectuali ajuns victimă a narcomaniei. În același context au fost susținute proiectele: Festivalul de teatru pentru tineri cu tematici sociale “Class Fest”, în colaborare cu Uniunea Teatrală din Moldova, și demararea proiectului spoturilor video „Plural Plus”, în colaborare cu OIM.

Totodată au fost susținute interviurilor în mass-media cu tematica: “Rolul acțiunilor sportive în promovarea modului sănătos de viață” și “Rolul sportului de masă în menținerea sănătății”.

În colaborare cu rețeaua de educatori de la egal la egal Y-Peer și UNFPA, în perioada 26.06.2011 a avut loc "Festivalul Teatrului Social", cu următoarele tematici abordate: sănătatea reproductivă a tinerilor, măsurile de prevenire a infectării cu boli sexual-transmisibile, HIV/SIDA.

Au fost lansate dezbaterile publice pe marginea Regulamentului - cadru de funcționare a Centrelor de Resurse pentru Tineri și a Standardelor de calitate pentru serviciile prestate pentru tineri, care vor conferi un nivel mai înalt al serviciilor prestate de Centre, prin intermediul cărora va fi perfecționată și dezvoltată rețeaua de servicii de sănătate prietenoase tinerilor.

VÎRSTNICI SĂNĂTOȘI ȘI ACTIVI

Conform datelor furnizate de structurile teritoriale de asistență socială, la moment, în republică funcționează **108 instituții sociale** care prestează servicii sociale pentru persoane adulte și cu dizabilități, inclusiv:

Aziluri pentru persoane în vârstă și cu dizabilități – 29 pentru 663 beneficiari;

Centre de plasament – 6 pentru 125 beneficiari;

Centre de zi – 34 pentru 2274 beneficiari;

Centre de reabilitare socio-medicală – 7 pentru 463 beneficiari;

Centre mixte – 30 pentru 1696 beneficiari;

Servicii de îngrijire / plasament – 2 pentru 22 beneficiari.

Servicii de alimentare în cantinele de ajutor social.

În calitate de serviciu social, cantina de ajutor social are menirea să ofere persoanelor din grupurile aflate în dificultate, inclusiv și persoanelor vârstnice o alimentație calorică și bogată în vitamine. În prezent în republică funcționează 129 cantine de ajutor social, de serviciile cantinelor de ajutor social beneficiază lunar 5901 persoane vârstnice și cu dizabilități, familii cu copii în situații de dificultate.

Conform estimărilor financiare efectuate costul mediu al unui prânz constituie 14,4 lei/persoană/zi.

Serviciul de îngrijire socială la domiciliu

Serviciul de îngrijire socială la domiciliu este o gamă de servicii și facilități acordate în comunitate persoanelor dependente, pentru ca acestea să trăiască, pe cât de posibil independent, în propriile familii și în comunitatea din care fac parte. Serviciile în cauză reprezintă o alternativă pentru îngrijirea în instituții.

La momentul actual beneficiază de servicii de îngrijire la domiciliu 25403 persoane solitare și inapte de muncă, oferite de un personal de 2450 de lucrători sociali.

Serviciul de asistență socială comunitară

Serviciul asistență socială comunitară reprezintă un nucleu de asistență socială instituit la nivel de comunitate care oferă suport în soluționarea situațiilor de dificultate pentru majoritatea problemelor de ordin social.

Potrivit datelor parvenite de la structurile teritoriale de asistență socială sînt angajați și activează în primărie 1159 de asistenți sociali (în bugetul de stat pe anul 2011 au fost alocate mijloace suficiente pentru angajarea a 1235 unități de asistenți sociali).

Servicii de ocrotire rezidențială pentru persoane în vârstă și persoane cu dizabilități (servicii cu specializare înaltă)

Conform anexei nr. 3 al Hotărîrii Guvernului nr. 691 din 17.11.2009 pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei, structurii, efectivului-limită ale aparatului central al acestuia, în subordinea ministerului sînt următoarele instituții sociale de tip rezidențial:

- Internatul psihoneurologic, com. Cocieri, r-nul Dubăsari;
- Internatul psihoneurologic, com. Bădiceni, r-nul Soroca;
- Internatul psihoneurologic, s. Brînzeni, r-nul Edineț;
- Internatul psihoneurologic, mun. Bălți;
- Centrul republican de reabilitare a invalizilor, veteranilor muncii și războiului, com. Cocieri, r-nul Dubăsari;
- Azilul republican pentru invalizi și pensionari, mun. Chișinău, str. V. Rădiului, 16.

Actualmente în cele patru internate cu profil psihoneurologic pentru persoane adulte sînt cazați 1697 beneficiari, în Centrul republican de reabilitare a invalizilor, veteranilor muncii și războiului - 223 beneficiari, iar în Azilul republican pentru invalizi și pensionari - 150 beneficiari.

Servicii de recuperare/reabilitare și tratament balneo-sanatorial

Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei are în subordinea sa două Centre republicane de recuperare/reabilitare pentru invalizi și pensionari „Speranța” din or. Vadul lui Vodă și „Victoria” din or. Sergheevca, Ucraina.

Biletele de reabilitare medicală în centrele nominalizate se eliberează conform prevederilor Regulamentului cu privire la modul de evidență și distribuire a biletelor de reabilitare/recuperare acordate persoanelor în vîrstă și celor cu dizabilități, aprobat prin **Hotărîrea Guvernului** Nr. 372 din 06.05.2010.

Numărul de beneficiari de tratament balneo-sanatorial deserviți anual de către ambele centre este de 8791 persoane, fiecare Centru avînd o capacitate de 260 paturi.

Asigurarea beneficiarilor cu bilete de reabilitare medicală se efectuează prin intermediul secțiilor (direcțiilor) asistență socială și protecție a familiei din republică.

Dreptul la asigurare cu bilete, se acordă o dată la 3 ani, persoanelor în vîrstă și persoanelor cu dizabilități, cetățeni ai Republicii Moldova, cetățeni străini, apatrizi sau refugiați, care au domiciliul în Republica Moldova conform legislației, care au atins vîrsta de 18 ani și se află la evidența direcțiilor/secțiilor asistență socială și protecție a familiei.

De bilete gratuite beneficiază:

- a) persoanele cu dizabilități de gradul I și II, neangajate în cîmpul muncii;
- b) persoanele în vîrstă beneficiare de pensie pentru limită de vîrstă sau alocație socială de stat, neangajate în cîmpul muncii.

De bilete cu reducere de 70 % din cost beneficiază:

- a) persoanele cu dizabilități de gradul I și II angajate în cîmpul muncii;
- b) persoanele cu dizabilități de gradul III neangajate în cîmpul muncii;
- c) însoțitorii invalizilor de gradul I, care conform concluziei Consiliului de expertiză medicală a vitalității au nevoie de ajutor permanent din partea altei persoane.

De bilete cu reducere de 30 % din cost beneficiază:

- a) persoanele cu dizabilități de gradul III angajate în cîmpul muncii;
- b) persoanele în vîrstă beneficiari de pensii pentru limită de vîrstă, pensii pe invaliditate sau de alocații sociale de stat, angajate în cîmpul muncii înregistrați oficial sau care desfășoară activități de întreprinzător de diferite forme.

Invalizii și pensionarii (de vîrsta-standard de pensionare), cetățeni ai Republicii Moldova supuși represiunilor politice și ulterior reabilitați, conform Legii nr. 1225-XII din 8 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice, vor beneficia de dreptul la reabilitare/recuperare anuală cu o reducere de 30 la sută din costul biletului. Aceștia din urmă, conform prevederilor Regulamentului vor putea solicita eliberarea unui bilet gratuit o dată la trei ani, cu condiția că nu au beneficiat de bilet în ultimii trei ani consecutivi.

Cheltuielile legate de acordarea biletelor de reabilitare/recuperare **persoanelor în vârstă și persoanelor cu dizabilități** se efectuează din contul mijloacelor bugetului de stat, în limita alocațiilor prevăzute pe anul respectiv.

CONTROLUL BOLILOR CRONICE NECONTAGIOASE

S-a elaborat Proiectul Hotărîrii de Guvern cu privire la aprobarea Strategiei Naționale pentru prevenirea și controlul bolilor netransmisibile în Republica Moldova pe anii 2011-2020 (Scris. MS nr.01-3/1729 din 26.05.2011).

În trimestrul I a fost elaborat proiectul Programului Național de profilaxie și combatere a diabetului zaharat pentru a. 2011-2015, care a fost remis Guvernului pentru examinare și aprobare, conform legislației în vigoare

Prin Ordinul MS nr. 251 din 01.04.2011 a fost instituit grupul de lucru pentru elaborarea Programului Național de profilaxie și combatere a maladiilor cardiovasculare, care a elaborat proiectul programului.

În scopul reducerii riscului de îmbolnăvire, CNAM în I semestru al anului 2011 au demarat următoarele proiecte, care au drept obiectiv efectuarea screeningu-lui oncologic: screeningul complex clinico-instrumental pentru depistarea proceselor precanceroase și a cancerului glandei mamare la femei cu vârstă cuprinsă între 50-69 ani și screeningul complex clinico-instrumental pentru depistarea proceselor precanceroase și a cancerului colului uterin la femei cu vârstă cuprinsă între 25-59 ani.

UN MEDIU SALUBRU PENTRU O SĂNĂTATE MAI BUNĂ

În scopul sporirii accesului populației la surse sigure de apă potabilă și la canalizare au fost întreprinse următoarele:

- Au fost conectate la sisteme de alimentare cu apă 40000 persoane din spațiul rural și 55000 persoane din spațiul urban;
- Au fost conectate la sistemul de canalizare 7000 persoane din spațiul rural și 25000 persoane din spațiul urban;
- În 7 instituții de învățământ din spațiul rural au fost instalate mini-stații de tratare a apei, iar 9 instituții au fost conectate la sisteme de canalizare;
- Au fost efectuate lucrări de reutilare a 22 de veceuri din spațiul rural;
- Au fost organizate și amenajate 135 de zone de protecție a principalelor surse de apă potabilă;
- A fost înlocuit utilajul de pompare și cel electromecanic la 17 stații de pompare în sistemul de alimentare cu apă;
- La 3 stații de pompare a apei reziduale a fost înlocuit utilajul de pompare și cel electromecanic.

În domeniul salubrității și amenajării localităților au fost întreprinse următoarele activități:

S-a efectuat inventarierea tuturor depozitelor de deșeuri menajere solide (gunoiști). În rezultatul inventarierii au fost luate la evidență 5207 gunoiști necontrolate (stihinice), 4243 dintre care, conform situației de la 20.05.11, au fost lichidate. În perioada de raportare au fost amenajate 743 gunoiști autorizate.

La capitolul fortificării cadrului legal au fost aprobat proiectul Legii apelor și transmis Parlamentului pentru examinare (HG nr. 395 din 31.05.2011), iar la moment în cadrul Ministerului Mediului sunt la diferite etape de avizare, definitivare și promovare circa 20 proiecte de acte legislative și normative, cele mai importante fiind:

- Proiectul Legii privind deșeurile

- Proiectul Legii protecției mediului
- Proiectul Legii privind evaluarea impactului asupra mediului
- Proiectul Legii privind desfășurarea în siguranță a activităților nucleare și radiologice nr. 111-XVI din 11.05.2006
- Proiectul de Lege privind substanțele chimice
- Proiectul de lege pentru modificarea și completarea Legii cu privire la resurse naturale;
- Proiectul de lege cu privire la acceptarea unor amendamente care au fost operate în anexele A și C la Convenția de la Stockholm privind poluanții organici persistenți.
- Proiectul Legii serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare
- Proiectul Hotărîrii Guvernului privind completarea Hotărîrii Guvernului nr. 1362 din 22 decembrie 2005
- Proiectul Hotărîrii Guvernului cu privire la aprobarea Regulamentului privind clasificarea, etichetarea și ambalarea substanțelor și amestecurilor
- Proiectul Hotărîrii Guvernului cu privire la aprobarea Regulamentului privind exportul și importul de produse chimice periculoase
- Proiectul Hotărîrii Guvernului cu privire la aprobarea Regulamentului privind depozitarea deșeurilor ș.a.

În scopul informării publicului despre calitatea componentelor de mediu au fost întreprinse următoarele:

- a fost elaborat și editat Anuarul IES – 2010 „Protecția mediului înconjurător în Republica Moldova” care a fost distribuit Organelor Administrației Publice Locale, instituțiilor de profil și universitare, altor instituții și persoanelor fizice la solicitare. Anuarul este plasat pe pagina electronică a Inspectoratului Ecologic de Stat;
- a fost elaborată broșura „Protecția mediului – în fapte și acțiuni”, care a fost distribuită Agenților și Inspecțiilor Ecologice pentru utilizare;
- a fost elaborat un material amplu pentru ora ecologică, publicat în revista „Natura” care a servit drept suport didactic instituțiilor de învățământ;
- au fost organizate acțiuni de educație ecologică și participare sociativă la nivel național: bilunarul ecologic de primăvară, acțiunea „Un arbore pentru dăinuirea noastră”, acțiunea „Rîu curat de la sat la sat”, acțiunea „Apa e izvorul vieții”.

Au fost realizate 137 de publicații, s-a participat în 106 emisiuni Radio și TV, se participă sistematic la ședințele consiliilor raionale cu informații de profil pentru autoritățile publice locale și agenții economici, se pune la dispoziție informația deținută tuturor solicitanților.

În scopul asigurării coordonării la nivel de sector a asistenței externe acordate de către comunitatea donatorilor, Ministerul Mediului în baza HG. Nr. 12 din 19.01.2010 a creat Consiliul sectorial pentru Coordonare “Mediu, aprovizionare cu apă și canalizare”, care, în perioada de raportare, s-a întrunit în 2 ședințe de lucru.

Prin Legea nr. 13 din 11.02.2011 a fost ratificat Contractul de finanțare dintre Republica Moldova și Banca Europeană pentru Investiții privind realizarea Programului de dezvoltare a serviciului de aprovizionare cu apă potabilă.

La momentul actual, se examinează proiectul Amendamentului la Acordul de finanțare a programului "Sector Policy Support Programme in the water sector ENPI AAP 2009" semnat între Comisia Europeană și Guvernul Republicii Moldov. Proiectul Amendamentului prevede majorarea sumei totale a Programului cu 5 milioane de euro.

Au fost finalizate activitățile de identificare, înregistrare și cartografiere a terenurilor contaminate cu poluanți organici persistenți (POP), în special punându-se accentul pe locațiile unde au

fost amplasate depozitele de pesticide și altor obiecte similare din fostele gospodării agricole. De asemenea, au fost identificate terenurile contaminate cu bifenilii policlorurați (BPC). Aceste activități au fost realizate integral. În urma activităților realizate au fost identificate 1604 terenuri contaminate cu POP, dintre care 1588 terenuri sunt contaminate cu pesticide din categoria POP și 16 terenuri contaminate cu BPC. Rezultatele studiului sunt prezentate într-o bază de date și reflectate pe o hartă digitală, accesibile (<http://map.moldovapops.md/new/>) pentru factorii de decizie, experți, publicul larg, și cu posibilitatea de actualizare ulterioară a informației.

Concomitent în scopul efectuării cercetărilor detaliate pentru unele înhumări de pesticide identificate, în 2011 Ministerul Mediului s-a adresat către proiectul regional GEF/FAO „Consolidarea capacităților de combatere a pesticidelor inutilizabile în țările din Europa de Est, Caucazul și Asia Centrală” pentru obținerea suportului financiar pentru realizarea acestor activități. Finanțarea pentru realizarea activităților preconizate va fi obținută în trimestru IV anul curent.

De asemenea, actualmente Compania cehă „DECONTA” realizează proiectul „Cercetările și remedierea terenurilor contaminate cu produse petroliere în localitățile Lunga și Marculești din Republica Moldova”, finanțat de către Agenția pentru Dezvoltare din Republica Cehă. Proiectul va fi finalizat în noiembrie 2012.

Pe parcursul I semestru al anului 2011 au fost continuate activitățile de inventariere, înregistrare și etichetare a echipamentului cu conținut de bifenili policlorurați (BPC) în sectorul energetic. Aceste activități au fost extinse prin atragerea asistenței financiare din partea Agenției Canadiene pentru Dezvoltare Internațională (CIDA) și alocarea mijloacelor financiare din contul Fondului Ecologic Național, ceea ce a permis realizarea în volum deplin a activităților de inventariere a BPC în sectoarele economiei naționale. Activitățile de inventariere, înregistrare și etichetare a echipamentului cu conținut de BPC vor fi finalizate în anul 2011. După finalizarea activităților menționate va fi creat registrul BPC care ulterior va servi ca baza pentru elaborarea instrumentelor politice și luarea măsurilor respective pentru eliminarea BPC și echipamentului cu conținut de BPC. Concomitent Ministerul Mediului în urma examinării raportului Băncii Mondiale privind implementarea proiectului „Managementul și distrugerea stocurilor de poluanți organici persistenti” a solicitat pregătirea noului proiect în domeniul POP, una din activități constituind crearea sistemului de gestionare a informațiilor pentru echipamentul contaminat cu BPC cu un volum mai mare de 5 litri, ceea ce va contribui la implementarea prevederilor Convenției de la Stockholm privind poluanții organici persistenti și a altor tratate internaționale care reglementează POP. Sistemul preconizat va integra fluxurile de informații între companii energetice din țară și organele publice în domeniul energiei și mediului responsabile pentru monitorizarea și controlul echipamentului contaminat cu BPC.

Asigurând în anul 2008 eliminarea 1292 tone de pesticide din categoria POP sau contaminate cu POP, prevăzută de Programul național de asigurare a securității ecologice a Republicii Moldova pentru anii 2007-2015, Ministerul Mediului a semnat în mai 2011 un acord cu Agenția pentru Dezvoltare din Republica Cehă privind evacuarea și distrugerea 200 tone de pesticide inutilizabile și interzise. Proiectul menționat va fi realizat pe parcursul anilor 2011-2012.

În scopul extinderii suprafețelor spațiilor verzi au fost plantați 320618 puiți de arbori și arbuști de diferite specii în scuarile, parcurile, teritoriilor adiacente caselor de locuit, școlilor, grădinițelor și altor instituții.

În domeniul infrastructurii drumurilor se realizează Strategia Infrastructurii Transportului Terestru pe anii 2008-2017 privind reabilitarea drumurilor naționale și locale. Au fost reabilite 24 km de drumuri naționale și 12 km drumuri locale. Implementarea strategiei contribuie la îmbunătățirea mediului ambiant prin micșorarea formărilor norilor de praf și eliminarea de gaze toxice. Au fost executate lucrări destinate asigurării securității circulației rutiere pe drumurile publice în volum de 18369,75 mii lei.

A fost elaborată Strategia securității rutiere și operate modificări la Legea drumurilor nr.509 din 22.06.1995 și prezentate spre examinare și aprobare organului legislativ.

În domeniul transportului terestru pe parcursul primelor 6 luni ale anului 2011 au fost supuse testării tehnice 188193 unități de transport. La transporturile internaționale a fost implementat sistemul tahografelor digitale pentru evidența regimului de muncă și odihnă a conducătorilor auto.

Informarea populației despre starea sănătății în relație cu calitatea factorilor de mediu și educația pentru un mediu mai curat a fost realizată cu suportul Ministerului Tineretului și Sportului în cadrul proiectului ”Hai Moldova!” în perioada 1-16.04.2011 prin difuzarea spoturilor publicitare despre activitățile din campania respectivă. Ministerul a mai susținut financiar Campania ecologică „Înverzirea Moldovei” în localitățile: Orhei, Bălți, Cahul și Ungheni.

În semestrul I al anului 2011 a continuat promovarea educației ecologice în instituțiile de învățământ din Republica Moldova în trei direcții: în cadrul orelor obligatorii, orelor opționale și în cadrul activității extrașcolare. *Educația ecologică* a derulat la toate etapele procesului de instruire: preșcolară, primară, gimnazială, liceală, profesională, universitară și postuniversitară.

ALIMENTAREA RAȚIONALĂ ȘI ACTIVITATEA FIZICĂ SPORITĂ

Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare (MAIA) a participat la elaborarea proiectului de hotărâre a Guvernului cu privire la aprobarea unor măsuri de eradicare a tulburărilor prin deficit de iod, prin care urmează a fi aprobat Programul național de eradicare a tulburărilor prin deficit de iod până în anul 2015. Programul, este destinat protecției sănătății populației în raport cu factorul alimentar întru eradicarea deficienței nutriționale de iod și a consecințelor acestora.

Conform recomandărilor UE, colaboratorii MAIA au elaborat proiectul Strategiei în domeniul siguranței alimentare a Republicii Moldova pentru anii 2011-2015. Proiectul nominalizat prevede atingerea celui mai înalt grad de protecție a sănătății umane și a intereselor consumatorilor în ceea ce privește alimentele. Proiectul strategiei a fost audiat în cadrul: ședinței Colegiului Ministerului din 04 mai curent, ședinței cu donatorii din 09 iunie curent, precum și în cadrul ședinței Comisiei Guvernamentale pentru Integrarea Europeană care a avut loc pe data de 27 iunie curent.

La capitolul, racordarea cadrului legislativ-normativ la exigențele Comunității Europene, potrivit prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 1210 din 27 decembrie 2010 „Cu privire la aprobarea Planului național de armonizare a legislației pentru anul 2011”, colaboratorii ministerului urmează să elaboreze 50 acte normative. La situația din iunie curent, sunt în proces de elaborare și promovare 48 acte normative (6 - aprobate în ședința Guvernului; 18 – în proces de promovare; 24 – în proces de elaborare).

A fost inițiată procedura de reîntoarcere a posturilor sanitar – veterinar și fitosanitare în vamă, prin modificarea Hotărârii Guvernului nr. 1073 din 19 septembrie 2008 „Cu privire la optimizarea modului de trecere a frontierei de stat de către mijloacele de transport auto cu mărfuri și pasageri, modificarea și abrogarea unor acte normative”. Prin modificarea hotărârii nominalizate va fi posibilă controlul trasabilității produselor de origine animală și non-animală pe întreg lanț tehnologic, conform prevederilor Legii nr. 221-XVI din 19 octombrie 2007 privind activitatea sanitar – veterinară. Acest proiect a fost prezentat Cancelariei de Stat, dar a fost restituit ministerului pentru a exclude obiecțiile înaintate de Ministerul Economiei și Ministerul Finanțelor.

În scopul reducerii adinamiei și sporirii activității fizice a tuturor categoriilor de vârstă, Ministerul Tineretului și Sportului, în comun cu organele administrației publice locale și federațiile naționale de profil, în primul semestru 2011, a organizat:

1) Cursa de ciclism cu genericul “Uniți prin Sport”, care s-a desfășurat pe traseul Chișinău-Hîncești-Leova-CantemirCahul-Chișinău, în perioada 9-10 mai. Co-organizator al evenimentului a fost

Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova și partener Ministerul Afacerilor Interne. Cursa s-a desfășurat în scopul promovării simbolurilor și valorilor Uniunii Europene și în contextul sărbătoririi Zilei Sportivului. La cursă au participat circa 60 sportivi din orașele Chișinău, Bălți, Tiraspol, Dubăsari și Bender.

2) Cursa de alergări, consacrată Zilei Europei și Zilei Sportivului, cu participarea a circa 500 sportivi (14 mai 2010, Parcul „Valea Trandafirilor” din mun. Chișinău). Ministerul Tineretului și Sportului a oferit învingătorilor prime bănești și diplome, iar Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova - maiouri și chipiuri cu simbolică Uniunii Europene.

3) Turneul de mini-fotbal între angajații ministerelor, consacrat Zilei Europei și Zilei Sportivului (07-08 și 14-15 mai). Au luat parte circa 230 participanți, inclusiv din cadrul misiunilor diplomatice acreditate la Chișinău.

4) Concursul republican „Creativitate, prietenie și sport - Clipa Siderală”, consacrat Zilei Internaționale a Copilului, cu participarea a 160 copii (perioada 4-6 mai).

5) Concursul sportiv la lupta națională „Trânta”, consacrat Zilei Internaționale a Copilului-1 iunie 2011. Concursul s-a desfășurat în cinci sectoare ale municipiului: Botanica, Centru, Ciocana, Buiucani și Râșcani.

Începând cu 01.01.2010, conform ordinului interministerial „Cu privire la aprobarea normelor financiare pentru alimentarea copiilor (elevilor) din instituțiile instructiv-educative”, copiii și elevii, beneficiari de alimentare gratuită, se alimentează după norme financiare majorate 10,5 lei/zi (a fost 9 lei), dintre care 7 lei din bugetul local și 3,50 lei părinții. Astfel, în anul școlar 2010-2011 au fost alimentați gratuit 100% copii din clasele primare și circa 37% copiii claselor V-IX din familii socialmente vulnerabile.

O SOCIETATE FĂRĂ TUTUN, ALCOOL ȘI DROGURI

În cadrul reformei Serviciului Sanitaro-Epidemiologic de Stat prin transformarea lui în Serviciul de Supraveghere de Stat a Sănătății Publice inițiată în anul 2010, ca măsură de fortificare a capacităților, la Centrul Național de Sănătate Publică din 07.02.2011 a fost formată Secția supravegherea și controlul adicțiilor (controlul tutunului, alcool și droguri).

Se elaborează suportul metodologic pentru crearea și funcționarea cabinetelor de Consiliere privind profilaxia consumului de tutun și renunțarea la fumat, promovarea alimentației sănătoase și activității fizice în teritoriile administrative.

Luând în considerare importanța problemei tabagismului ca factor de risc pentru sănătate, necesitatea reducerii fumatului și expunerii la fumatul pasiv a populației, prin Dispoziția Ministerului Sănătății nr. 218-d din 11.05.2011 „Cu privire la asigurarea supravegherii respectării legislației privind controlul tutunului” a fost indicat Centrelor de Sănătate Publică a organiza și asigura supravegherea permanentă a respectării prevederilor actelor legislative privind controlul tutunului cu aplicarea măsurilor de rigoare pentru încălcarea legislației în domeniu.

Este elaborat proiectul Hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea Programului Național privind controlul tutunului pentru anii 2011-2016 cu Programul Național privind controlul tutunului pentru anii 2011-2016, Componenta nominală al Consiliului Coordonator Național în domeniul Controlului Tutunului și Regulamentul de activitate al Consiliului Coordonator Național în domeniul Controlului Tutunului în anexe, care prevede implementarea unor măsuri concrete de combatere a tabagismului conform prevederilor Convenției-cadru a Organizației Mondiale a Sănătății și legislației naționale privind controlul tutunului și după finalizarea dezbaterilor publice și avizarea de către autoritățile administrației publice centrale și reprezentanților Societății civile, urmează să fie completat și aprobat de Guvern pe parcursul anului 2011.

Republica Moldova se află printre țările cu cel mai mare consum de alcool pe cap de locuitor, ce contribuie la efectele nocive cu cotă ridicată de produse de alcool. Conform raportului OMS „Global status report on alcohol and health”, publicat în 2011, consumul per capita în litri de alcool pur în Republica Moldova constituie total 18,2 litri per capita de alcool pur anual a persoanelor de la 15 ani.

Conform datelor studiului Demografic și de Sănătate din Republica Moldova din a. 2005 consumul per capita în litri de alcool pur în constituie total 13,2 litri per capita de alcool pur anual a persoanelor de la 15 ani. Astfel, costurile totale ale societății legate de problema consumului de alcool sunt echivalente la 1-3% din produsul național brut (OMS, 2001).

Consumul excesiv de alcool agravează riscul problemelor de familie, sociale și la locul de muncă, cum ar fi dependența alcoolică, leziuni neintenționate, accidente rutiere mortale, comportament de huliganism și criminal, infraționalitate, probleme în familie, excluderea din societate), precum și scăderea productivității muncii și pierderi economice enorme, dar și dăunează graf sănătății. Cele menționate necesită elaborarea stringentă a proiectului Programului Național de Acțiuni privind Reducerea Consumului de Alcool, cu aprobarea ulterioară a lui de către Guvern, conform recomandărilor OMS.

Prin ordinul nr.471 din 08.06.2011 a Ministerului Sănătății a fost instituit un grup de lucru intersectorial pentru elaborarea Programului Național de Acțiuni privind Reducerea Consumului de Alcool pentru perioada a.2012-2020

Elaborarea Programului Național de Acțiuni privind Reducerea Consumului de Alcool în Republica Moldova pentru anii 2012-2020 va fi efectuată în contextul recomandărilor OMS, având ca bază de conduită versiunea proiectului Planului European de Acțiuni în domeniul reducerii consumului de alcool pentru perioada aa.2012-2020: Realizarea Strategiilor Regionale și Globală de Reducere Consumului de Alcool.

Conform prevederilor Legii nr.278-XVI din 14.12.2007 cu privire la tutun și articole din tutun, agenții economici din domeniul alimentației publice, care gestionează localurile publice(barurile, restaurantele, discotecile și alte locuri publice cu destinație similară), sînt obligați să asigure spații delimitate sau separate pentru fumători și nefumători, marcate în mod obligatoriu cu indicatoarele „Zona pentru fumători” și respectiv „Zona pentru nefumători”. De comun cu autoritățile administrației publice locale din teritoriu, a fost supusă unei evaluări activitatea agenților economici care activează în teritoriul administrativ deservit în vederea excluderii abaterilor de la prevederile Legii vizate. În rezultatul măsurilor întreprinse au fost verificați 131 agenți economici, iar în adresa a 127 persoane juridice din domeniul alimentației publice au fost înaintate sesizări în vederea lichidării neajunsurilor și ajustarea activității la prevederile legislației în vigoare.

Compartimentul respectării legislației cu privire la tutun și articole din tutungerie, precum și neadmiterea fumatului în locurile interzise, îndeosebi în localurile de alimentație publică a fost mediatizat în 4 ediții radio, deasemenea acest subiect a fost reflectat într-o emisiune televizată a studioului de televiziune locală, iar prin intermediul ziarelor locale au fost reflectate 6 articole. În perioada vizată, la capitolul enunțat, subdiviziunile teritoriale de poliție au organizat 21 razii, în rezultatul cărora au fost documentate 22 contravenții cu inițierea procedurilor contravenționale potrivit prevederilor alin.(1)art.91 Cod contravențional.

În vederea excluderii cazurilor de fumat în locurile interzise, cît și respectării legislației cu privire la tutun și articole din tutungerie, reglementate prin prevederile Legii nr.278-XVI din 14 decembrie 2007 au fost desfășurate 33 întruniri cu colectivele de muncă în domeniul alimentației publice, unde a fost abordată problema vizată. Întru executarea prevederilor Legii nr.105-XV din 13.03.2003 „Privind protecția consumatorului”, de către organele de poliție au fost întreprinse măsuri în vederea depistării și neadmiterii cazurilor de comercializare în locurile neautorizate sanitar, inclusiv în subsoluri, străzi și piețe improvizate, precum și depistarea depozitelor clandestine și confiscarea

mărfurilor contrafăcute cu atragerea la răspundere conform legislației a persoanelor implicate în procesul de import, producere și comercializare. Urmare măsurilor întreprinse, de către serviciul de ordine publică în perioada de raport au fost inițiate 33116 proceduri contravenționale, au fost ridicate băuturi alcoolice în sumă de 1479 lei, produse industriale în sumă de 25000 lei, depistate 39 depozite clandestine, 60 filiere de contrafacere a mărfurilor și 37 cazuri de trafic ilicit de mărfuri.

În scopul neadmiterii cazurilor de comercializare către minori a băuturilor alcoolice și articolelor din tutungerie, în baza prevederilor alin.(2) al art.91 Cod contravențional, de către organele afacerilor interne au fost documentate 109 cazuri.

Pe parcursul primului semestru Comitetul Permanent de Control asupra Drogurilor a perfectat și reperfectat 190 autorizații de activitate cu substanțe narcotice, psihotrope și precursori și 441 autorizații de import cu substanțe narcotice, psihotrope și precursori, import efectuat de către depozitele farmaceutice și alți agenți economici, cu destinația ulterioară către instituțiile medicale, farmacii, instituțiile și întreprinderile ce necesită substanțele respective în activitatea lor medicală, farmaceutică și de producere.

Despre încălcările depistate în timpul raidurilor cu colaboratorii Ministerului Afacerilor Interne a fost informată Comisia Interdepartamentală de Combatere a narcomaniei și narcobusinessului și Consiliul Suprem de Securitate.

Întru executarea prevederilor Planului de acțiuni privind combaterea narcomaniei și narcobusinessului în perioada anilor 2007-2009, Ministerul Sănătății a efectuat o revizuire a legislației în vigoare ce reglementează circulația substanțelor narcotice, psihotrope și a precursorilor acestora.

Modificările propuse au fost efectuate în conformitate cu art.2 și 4 ale Convenției unice asupra stupefiantelor din 1971 și art.12 al Convenției ONU contra traficului ilicit de substanțe narcotice și psihotrope din 1988, Convenții la care Republica Moldova a aderat în 1994, recomandările Organizației Națiunilor Unite pentru Droguri și Crimă (ONUDD) și Comitetului Internațional de Control asupra Drogurilor (CICD), scrisorii nr. 05/2-5549 din 09 noiembrie 2006 a Ministerului Economiei și Comerțului, deciziei Grupului de Lucru pentru reglementarea activității de întreprinzător în Republica Moldova (Poces-verbal nr.42 din 29 noiembrie 2006.)

Ministerul Tineretului și Sportului a asigurat prin avizare proiectul legii cu privire la modificarea și completarea Legii nr. 382-XIV din 06.05.1999 „Cu privire la circulația substanțelor narcotice și psihotrope și a precursorilor”, care propune reorganizarea Comisiei Interdepartamentale de Combatere a Narcomaniei și Narcobusinessului în Comitetul Național în cadrul Guvernului, fapt care va permite instituirea unui sistem eficient de coordonare a implementării măsurilor politicii antidrog.

Pentru o colaborare mai fructuoasă cu Agenția Mondială Anti-Doping, s-a elaborat proiectul hotărârii Guvernului cu privire la optimizarea participării organului central de specialitate din domeniul culturii fizice și sportului la executarea angajamentelor asumate față de Agenția mondială Anti-Doping. La moment proiectul menționat este înaintat spre avizare Ministerului Justiției.

În perioada de raport organele de poliție au relevat și au inițiat 2203 proceduri convenționale, în conformitate cu prevederile art.355(consumul de băuturi alcoolice) Cod contravențional, totodată din categoria vizată, pentru examinare medicală la comisia de expertize narcologice au fost îndreptate și prezentate 1467 persoane bolnave de alcoolism cronic, fiind înaintate 117 demersuri către autoritățile administrației publice locale, privind inițierea procedurilor de aplicare a tratamentului coerctiv în condițiile Legii nr.713 din 06.12.2006, privind controlul și prevenirea consumului abuziv de alcool, consumului ilicit de droguri și de alte substanțe psihotrope problemă actuală în continuare rămîne a fi desfacerea și consumul ilicit de droguri. În perioada de raport, în general pe țară, atestîndu-se o descreștere a infracțiunilor legate de droguri cu 13%, fiind înregistrate 629 infracțiuni comparativ cu 723 în perioada analogică a anului precedent. Urmare măsurilor operativ-investigative desfășurate de organele de poliție, la compartimentul prevenirii și combaterii infracțiunilor legate de droguri au fost

inițiate 1005 procese verbale contravenționale în baza prevederilor art.85 Cod contravențional, pentru consum și păstrare în proporții mici a substanțelor narcotice. Pentru examinare medicală la comisia de expertize narcologice au fost prezentate 521 persoane.

VIAȚĂ FĂRĂ VIOLENȚĂ ȘI TRAUME

În scopul *dezvoltării serviciilor de protecție și asistență* a familiilor aflate în dificultate în Secțiile Maternale din cadrul Centrului de plasament și reabilitare pentru copii de vîrstă fragedă mun.Chișinău și Centrului de Plasament temporar și reabilitare pentru copii din mun.Bălți, pe parcursul I semestru al anului 2011 au fost asistate 29 cupluri mamă – copil, dintre care 9 cupluri au fost externate:

6 cupluri – familia biologică

2 cupluri – familie extinsă

1 cuplu – casă specializată.

Concomitent, Ministerul Sănătății în cadrul Festivalului Familiei a susținut familiile aflate în dificultate prin intermediul secțiilor maternale din cadrul Centrului de plasament și reabilitare a copiilor de vîrstă fragedă Chișinău, Centrul de plasament temporar și reabilitare pentru copii, mun. Bălți. Astfel, 20 cupluri mamă – copil, aflate în această perioadă, au fost susținute cu pachete alimentare în sumă de circa 7 mii lei.

În vederea consolidării capacității instituționale și operaționale a Centrului de Medicină Legală în examinarea cauzelor de tortură și altor tratamente crude, inumane sau degradante la nivel național; (ii) sporirea calității constatărilor medico-legale prezentate instanțelor de judecată și altor instituții relevante în presupuse cauze de tortură și alte forme de rele tratamente; pe parcursul a 2 ani se desfășura proiectul „Consolidarea examinării medico-legale a torturii și a altor forme de maltratări: element strategic în eforturile integrate și complexe de combatere a torturii și relelor tratamente în Republica Moldova”, susținut de UE care a demarat din luna decembrie 2010.

Pe parcursul perioadei de raport, de către ofițerii de sector au fost examinate 7888 petiții, din care în 963 petiții au fost relatate cazuri de violență în cadrul relațiilor familiare. Actualmente organele de poliție desfășoară activități de prevenire în privința a 4678 persoane care manifestă comportament violent în cadrul relațiilor familiare. Potrivit deciziilor instanțelor competente de examinare și sancționare a delictelor față de 844 contravenienți, care au admis acte de violență în familie, au fost adoptate decizii privind sancționarea lor cu amendă, 19 persoane supuse arestului contravențional și 152 cauze contravenționale au fost încetate din motivul împăcării părților.

Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei în vederea executării Legii nr. 45-XVI din 1 martie 2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie Consiliul coordonator interministerial în domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie și-a continuat activitatea în 2 ședințe de lucru. Intru Consolidarea capacităților specialiștilor implicați în soluționarea cazurilor de violență în familie a fost organizat un seminar de instruire pentru asistenții sociali din municipiul Chișinău, privind lucrul cu cazurile de violență în familie și specialiștii din cadrul centrelor prestatoare de servicii victimelor violenței în familie, pe subiectul de supervizare în violența în familie.

În contextul extinderii și fortificării Sistemului național de referire pentru asistența și protecția victimelor și potențialelor victime ale traficului de ființe umane (SNR) adoptat prin Hotărîrea Parlamentului nr. 257 din 05.12.2008, au fost organizate în parteneriat cu Organizația Internațională pentru Migrație, și Centrul PAS seminare privind consolidarea capacităților actorilor din domeniul protecției sociale în domeniile: prevenirea și combaterea traficului de ființe umane, violenței în familie

și asistența socială a persoanelor infectate/afectate de HIV și SIDA. Astfel în perioada de raportare SNR este reprezentat în raioanele Criuleni, Ciadâr-Lunga, Dubăsari, Dondușeni.

În vederea monitorizării gradului de implementare a Strategiei naționale a Sistemului Național de Referire (SNR) pentru protecția și asistența victimelor și potențialelor victime ale traficului de ființe umane (TFU), pe data de 4 februarie, curent și-a desfășurat lucrările seminarul de instruire cu genericul „Metodologia de monitorizare și evaluare a SNR. Rezultate și perspective”, unde au fost prezentate instrumentele de lucru pentru fortificarea capacităților specialiștilor din domeniul vizat în furnizarea informațiilor relevante în domeniu. În baza acestora a fost elaborat Raportul II de monitorizare a procesului de implementare a Strategiei susmenționate, care a fost expediat Guvernului prin scrisoarea nr. 08/596 din 30.03.2011. Evenimentul a fost organizat de către Ministerul Muncii Protecției Sociale și Familiei în parteneriat cu Misiunea Organizației Internaționale pentru Migrație în Moldova Misiunea în Republica Moldova și Centrul Internațional "La Strada", cu susținerea financiară a Guvernului Japoniez, Guvernului Danez și a Departamentului de Stat SUA.

Totodată, a fost elaborat proiectul Regulamentului privind identificarea victimelor și potențialelor victime ale traficului de ființe umane și aprobat în ședința Comitetului național pentru combaterea traficului de ființe umane.

În scopul împărtășirii bunelor practici de identificare și referire a victimelor traficului de ființe umane către asistență și protecție promptă și adecvată în cadrul Sistemelor/Mecanismelor Naționale de Referire, în perioada 28-30 iunie 2011 Ministerul în parteneriat cu Organizația Internațională pentru Migrație, Misiunea în Republica Moldova și cu susținerea proiectului Consolidarea Sistemului Național de Referire din Moldova în cadrul Programului de combatere a traficului finanțat de Biroul de Cooperare al Elveției (SDC) și a Programului danez de combatere a traficului de ființe umane în Europa de Est și Sud-Est, a organizat **Conferința internațională „Bunele practici în implementarea Mecanismelor/Sistemelor Naționale de Referire”**. Conferința a întrunit reprezentanți ai instituțiilor guvernamentale, organizațiilor neguvernamentale și a Misiunilor OIM din Republica Moldova, Federației Rusă, Ucraina, Republica Belarus, Azerbaidjan, Uzbekistan, Republica Cehă, Republica Turcă și Emiratele Arabe Unite.

A fost continuată ediția a IV-a a concursului republican „Indiferența susține violența”, din inițiativa ONG „Gender-Centru” în colaborare cu Ministerul Educației, Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, cu suportul Fondului ONU pentru Populație și a Misiunii OSCE în Republica Moldova, în cadrul Campaniei Mondiale „16 zile de acțiuni împotriva violenței în bază de gen”. Concursul s-a desfășurat pe componentele „Creație literară și desen sau alte forme de grafică”. La concurs au participat 340 elevi din învățământul preuniversitar, care și-au exprimat viziunea despre dezvoltarea reflecției personale asupra riscului pe care îl comportă tolerarea manifestării diferitor forma de violență.

A continuat inițiativa „Școala – mediu fără violență” în colaborare cu reprezentanta UNICEF. În cadrul acestei inițiative au fost dezvoltate activități de informare a elevilor din toate instituțiile preuniversitare, a profesorilor și părinților.

În vederea combaterii fenomenului violenței asupra copiilor, a fost emis ordinul Ministerului Educației, prin care șefii DGRTS au convocat, în regim de urgență, adunări operative cu managerii instituțiilor de învățământ din subordine, consacrate combaterii manifestării oricăror forme de violență față de copii.

Au fost realizate studiile cu privire la Sănătatea și Dezvoltarea tinerilor în parteneriat cu Reprezentanța UNICEF, determinând indicatorii de sănătate și dezvoltare a tinerilor și identificând domeniilor de intervenție specială. Ca regulă, Studiul se publică la finele anului.

Ministerul Educației a participat la trei mese rotunde, unde au fost discutate probleme majore, referitor la violența în societate, și anume:

- **în luna februarie**, masă rotundă cu genericul „Răspunsuri legislative la problema pedepsei corporale a copiilor în Republica Moldova”, organizată de către Centrul „AMICUL”;
- **în luna martie**, masă rotundă cu genericul „Copiii - victime a violenței și abuzului sexual”, organizată de către Ministerul Afacerilor Interne;
- **în luna mai**, masă rotundă cu genericul „Protecția socială femeii și copilului”, organizată de către Comisia Parlamentară.

Reprezentanți ai Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei împreună cu Ministerul Educației au participat în cadrul grupului de lucru pentru revizuirea cadrului legal, privind „Protecția copilului împotriva violenței”. Suplimentar, în luna mai Ministerul Educației împreună cu Ministerul Muncii au organizat „Săptămîna Familiei”, în cadrul căreia s-a desfășurat Festivalul Familiei. Deasemenea Ministerul Educației a avut contribuție în organizarea Zilei Internaționale a Copilului din 1 iunie 2011.

ASIGURAREA CONDIȚIILOR PENTRU AMELIORAREA SĂNĂTĂȚII MINTALE

Sănătatea mintală prezintă o prioritate a Ministerului Sănătății, fiind inclusă în Politica Națională de Sănătate pentru anii 2007-2021, în contextul angajamentelor asumate prin aderarea la Declarația privind sănătatea mintală și la Planul de acțiuni în domeniul sănătății mintale de la Helsinki.

Pe parcursul semestrului I, anul 2011, reieșind din obiectivele Programului Național privind sănătatea mintală pentru anii 2007 - 2011”, aprobat prin Hotărîrea Guvernului au fost întreprinse următoarele acțiuni:

În cadrul dezvoltării bazei legislative în domeniu și racordarea la rigorile internaționale, în ceea ce privește respectarea drepturilor persoanelor cu tulburări mintale și de comportament și demnității umane, a fost instituit de către grupul tematic de lucru în privința drepturilor omului în sănătatea mintală, Planul de lucru pentru anul 2011 și stabilite obiectivele principale, reieșind din necesitățile naționale și recomandările Comitetului cu privire la non-discriminare în domeniul drepturilor economice, sociale și culturale.

Agenda de lucru a fixat ca priorități de bază pentru anul 2011, reformarea sistemului capacității legale a persoanelor cu dizabilități mintale și introducerea deciziilor asistate, implementarea serviciului de apărare a drepturilor pacienților în instituțiile psihiatrice - pilotarea ombudsmanului în instituțiile psihiatrice, descentralizarea și dezinstituționalizarea serviciilor de asistență psihiatrică.

Întru asigurarea măsurilor de educare și sensibilizare a populației orientate spre prevenirea afecțiunilor psihice și necesitatea soluționării problemelor de sănătate mintală, de comun cu ONG Somato, a fost organizată și demarată campania de susținere a persoanelor cu probleme de sănătate mintală pe toată durata lunii mai, cu genericul „Să fim alături de cei cu probleme de sănătate mintală”.

Campania a demarat prin prezentarea mesajului în cadrul emisiunii televizate „Moldova în direct” la postul TV Moldova, de la data de 5 mai 2011. De asemenea, întru sensibilizarea opiniei publice și autorităților publice locale, au fost desfășurate mese rotunde în cadrul consiliilor locale ale or. Ungheni și Rezina, mun. Chișinău și Bălți, publicate articole în ziarele locale și difuzate spoturi publicitare la posturile locale și naționale de radio și televiziune.

La data de 30 martie 2011 a fost inaugurată deschiderea oficială a Centrului Național de Sănătate Mintală al cărui departament clinic este dotat cu utilaj indispensabil și personal calificat, și duce activitatea în domeniul reabilitării psiho-sociale, ocupații, treninguri cu copiii, adolescenții și persoanele mature cu comportament deviant.

De către Ministerul Sănătății a fost elaborat proiectul Hotărîrii Guvernului privind aprobarea Standardelor minime de calitate a serviciilor comunitare de sănătate mintală, care actualmente se află la avizare în cadrul autorităților publice centrale de resort.

În planul colaborării regionale, Ministerul Sănătății de comun cu țările Europei de Sud Est, au semnat Declarația privind Programul pe termen lung de colaborare regională și dezvoltarea sănătății mintale, ca prioritate a legislației Uniunii Europene.

Astfel, la inițiativa Ministerului Afacerilor Civile a Bosniei și Herțegovina a fost fondat Centrul Regional de Dezvoltare în Sănătate în domeniul Sănătății Mintale, al cărui inaugurare a avut loc la data de 7 iunie 2011, în or. Saraievo, unde s-a participat, și al cărui scop este cooperarea regională în domeniul sănătății mintale, îmbunătățirea politicilor și practicilor prin promovare, prevenție, publicații, cercetări și schimb de experiență între țările Europei de Sud Est.

În aspectul promovării continuității implementării politicii de sănătate mintală, a fost demarat lucru la proiectul hotărârii Guvernului privind aprobarea Programului Național de Sănătate Mintală pentru anii 2012 - 2016, grupul de lucru fiind instituit prin ordinul Ministerului Sănătății nr. 242 din 30.03.2011 „Cu privire la instituirea grupului de lucru”.

CONTROLUL MALADIILOR CONTAGIOASE

Programului Național de profilaxie și control al infecției HIV/SIDA și infecțiilor cu transmitere sexuală

Pe parcursul a 6 luni 2011 au fost înregistrate 377 cazuri noi a infecției HIV contra 372 în perioada respectivă a anului 2010, inclusiv în teritoriile de pe malul drept 262 (244 în 2010), în teritoriile de est respectiv 115 și 128.

Către 01.07.2011 în tratament antiretroviral se află 1464 persoane, inclusiv 45 copii, în teritoriile de est-392. Pe parcursul acestei perioade s-au inițiat tratamentul antiretroviral la 231 persoane, inclusiv 3 copii (în teritoriile de est ale republicii – 98), tratament profilactic antiretroviral au primit 54 gravide seropozitive.

În scopul respectării dreptului la confidențialitate a persoanelor infectate HIV/SIDA și principiului testării benevole, conform prevederilor art. 14, alin.(1), art. 13, al Legii nr. 23-XVI din 16 februarie 2007 cu privire la profilaxia infecției HIV/SIDA și nediscriminării persoanelor cu statut HIV/SIDA în instituțiile medico-sanitare: a fost elaborat Ordinul comun MS și MAI nr. 313/106 din 18.04.2011 „Privind abrogarea unor acte normative care reglementează profilaxia și controlul infecției HIV/SIDA” prin care a fost abrogat Ordinul MS și MAI nr.183/217 din 23 iunie 1993 „Despre măsurile de intensificare a lucrului cu persoanele, care răspîndesc maladiile sexual- transmisibile” (S.I.D.A, sifilisul, gonoreia)”; a fost elaborat Ordinul MS nr. 36 din 17.01.2011 „Privind abrogarea unor acte normative care reglementează profilaxia și controlul infecției HIV/SIDA”.

A fost elaborat și remis în adresa MS proiectul ordinului MS și MMPSF prin care se prevede modificarea Ordinului Ministerului Sănătății și Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei nr.89 din 10 iulie 2000 privind aprobarea Regulamentului „Privind organizarea și efectuarea examenului medical obligatoriu al imigranților și a cetățenilor care emigrează peste hotare pentru angajarea provizorie în câmpul muncii” și nr. 06-34/188 din 16.03.2000 privind aprobarea Instrucțiunii despre modul de cazare a tutelaților în instituțiile sociale din jurisdicția Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei care prevăd testarea obligatorie la HIV.

A fost elaborat și remis în adresa MS proiectul de ordin a MS și MJ „Privind modificarea unor acte normative care reglementează profilaxia și controlul infecției HIV/SIDA” prin care se prevede modificarea Regulamentului privind examinarea medicală a tinerilor înainte de căsătorie, aprobat de către MS și MJ nr. 396/59 din 06 septembrie 1995 care prevede testarea obligatorie la HIV, ce contravine art. 13 din Lege (care prevede că testarea la marcherii HIV se face doar în baza consimțământului scris, benevol și informat, al persoanei).

A fost aprobat Avizul privind informarea persoanei cu statusul HIV/SIDA pozitiv prin (Ordinul MS nr.361 din 05.05.2011 privind formularele de evidență medicală a persoanelor care trăiesc cu HIV). În stadiu de revedere și avizare sînt modificările privind Legea cu privire la profilaxia infecției HIV/SIDA nr.23 din 16 februarie 2007, care va permite respectarea dreptului la viață privată (prin excluderea al. (5) art.14), libera alegere a profesiei și încadrarea în cîmpul muncii (prin excluderea al. (4) art.22), protejarea drepturilor persoanelor care trăiesc cu HIV/SIDA la libera circulație (prin excluderea al.(1), (2) și (3) art.24). Proiectul nominalizat a fost remis instituțiilor interesate spre avizare și amplasat pe pagina web a MS pentru dezbateri publice. În adresa Guvernului Republicii Moldova a fost expediată nota informativă privind realizarea Programului Național de profilaxie și control al infecției HIV/SIDA și infecțiilor cu transmitere sexuală. Problemele prioritare ale Programului au fost abordate la ședințele Consiliului Național de Coordonare a Programului la care au fost discutate necesitățile aplicării către Fondul Global. A fost efectuată evaluarea indicatorilor de bază în realizarea Declarației Sesiunii Speciale ONU în HIV/SIDA din 21.06.2001 „Accesul Universal” la prevenire, tratament, suport și îngrijiri.

În scopul evaluării și monitorizării Programului național de prevenire și control a infecției HIV/SIDA /ITS au fost efectuate deplasări în 11 teritorii (Sînjerei, Orhei, Rîșcani, Cahul, Hîncești, Rezina, Nisporeni, Bălți, Criuleni, Florești și Ungheni).

Fundația SIDA Est - Vest (AFEW) a realizat mai multe acțiuni și prezentări în cadrul proiectului internațional pentru tineri „dance4life” Proiectul dance4life este o inițiativă internațională ce are drept scop implicarea tinerilor de pe întreg globul pămîntesc în stoparea răspîndirii a HIV și SIDA. Activitățile pentru tineri au fost organizate în instituțiile de învățămînt din Chisinau si din suburbiile capitalei (Truseni, Budești, Tohatin, Vadul lui Vodă, Cotiujenii Mici); raionul Cahul (orasul Cahul, s. Slobozia Mare), Pîrlița, Visoca, Sîngerei, Vărzărești, Chirca, Scumpi, și în raioanele de est ale republicii Tiraspol, Bender, în taberele de vară din Vadul lui Vodă și Glodeni. S-a constatat o îmbunătățire a cunostințelor tinerilor despre HIV si SIDA în urma cursurilor aprofundate. Astfel din 688 de persoane chestionate, procentul celor care dețin cunostințe corecte despre HIV si SIDA au crescut de la 16,9% la 83,1 %, iar nivelul de cunostințe incorecte a scăzut de la 80,9% la 19.1%. Totodată, la Tururile de conexiune a inimilor, skills4life și act4life au fost distribuite peste 40 000 materiale informaționale. În această perioadă au fost organizate 12 evenimente de informare a tinerilor

La data de 13 Februarie, la Centrul comercial Malldova, Cahul in centrul Chisinaului voluntarii dance4life au distribuit materiale informaționale.. In Chisinau, Cahul si Tiraspol in perioada 1-8 martie, 2011 voluntarii au realizat si au distribuit marțișoare – simbolul primaverii si felicitări cu ocazia zilei de 1 si 8 Martie, precum si materiale informaționale. Numarul estimativ de personae participante -4200

La 15 mai 2011 voluntarii dance4life in parteneriat cu alte organizatii au organizat activitati de comemorare a persoanelor decedate de SIDA.

La 31 mai 2011, a fost organizată acțiunea “ school4life”. Din timp au fost pregătite diplome pentru cele mai active licee/colegii care pe parcursul anului s-au implicat activ în prevenirea HIV. Număr estimativ de persoane participante – 1000.

În perioada 21-25 ianuarie si 10-19 aprilie 2011 au fost instruiți 54 de tineri pentru echipele proiectului “danseză pentru viață “ din Chișinău, Cahul, și Tiraspol, ce în prezent participă la prezentările școlare, cursul de instruire (*skills4life*) pe subiectul HIV SIDA, un mod de viață sănătos.

Cu ocazia Zilei internaționale de comemorare a persoanelor decedate de HIV/SIDA la 15 mai 2011 în Republica Moldova, UNAIDS Moldova în colaborare cu Campania Mondiala împotriva SIDA (WAC), Liga persoanelor care trăiesc cu HIV/SIDA din Moldova, Ministerul Educației, Ministerul Sănătății, Direcția Sănătății a Primăriei mun. Chișinău, au organizat și realizat maratonului de alergare sub genericul „Cu HIV sau Fără HIV – egali în drepturi!” cu participarea studenților instituțiilor de

învățământ superior din municipiul Chișinău. Concomitent, cu ocazia acestei Zile în bază de granturi mici Fundația Soros-Moldova și AFEW de către ONG au fost desfășurate un șir de evenimente (conferințe de presă, mese rotunde, sesiuni de informare, alte activități), scopul cărora a fost și informarea populației despre profilaxia infecției HIV/SIDA și ITS.

Se implementează 23 de proiecte în rândurile utilizatorilor de droguri injectabile – 7 proiecte în 19 localități și 7 penitenciare, 3 proiecte de terapie de substituție cu metadonă, 3 proiecte pentru lucrătorii sexului comercial, 4 pentru persoanele cu HIV/SIDA și câte un proiect pentru migranți, minorități sexuale și apărarea drepturilor persoanelor ce trăiesc cu HIV/SIDA. Activitățile de prevenire în rândul migranților se efectuează în punctele de trecere frontierei Leușeni, Sculeni, Aeroportul internațional Chișinău, Gara Feroviară Chișinău unde au fost instalate panouri și distribuite agende și ghiduri pentru călători – 84 800 exemplare și 36 840 prezervative. În stadiu de realizare este proiectul UNICEF-CNȘPMP „Diminuarea stigmei, discriminării și creșterii confidențialității în sectorul de sănătate

Numărul cumulativ de beneficiari la 01.06.20 este de 16145 persoane, inclusiv utilizatori de droguri injectabile - 12825, lucrătoare ale sexului comercial - 942, minorități sexuale - 780 și persoane care trăiesc cu HIV - 1598 persoane

Servicii de consiliere și testare voluntară se acordă în toate teritoriile administrative. În perioada respectivă a fost instituit cabinetul CTV în Centrul Medical al Aviației Civile. Accesul populației la servicii de consiliere și testare voluntară este asigurat în 68 cabinete de consiliere și testare voluntară, inclusiv 7 cabinete în teritoriile de Est a republicii și 8 în instituțiile penitenciare. De aceste servicii beneficiază 100% din solicitanți, inclusiv femeile gravide și persoanele din categoria de vîrstă 15-24 ani. La Centrul SIDA pe parcursul semestrului I 2011 au fost acordate 8302 consilieri.

S-au efectuat vizite de evaluare și monitorizare în cabinetele de consiliere și testare voluntară din IMSP AMT Centru CMF 7, Spitalul mun. Bălți și CMF Bălți, Spitalul raional Sîngerei, Spitalul raional Orhei, Cahul, Edineț, Nisporeni, Hîncești, ATM Ciocana.

Organizate și desfășurate seminare de lucru privind accesul la consiliere și testare voluntară la HIV în cadrul efectivului Armatei Naționale în Centrul Diagnostic consultativ militar, în Academia Militară, în batalionul de menținere a păcii, batalionul de transmisiuni, batalionul de gardă, batalionul de destinație specială, în batalionul de infanterie. S-a efectuat consilierea și testarea voluntară cu deplasări în Centrul Diagnostic Consultativ Militar, tabăra Militară, Academia, Batalionul de infanterie

S-a creat accesul la consiliere și testare voluntară a beneficiarilor Proiectelor de reducere a riscurilor cu deplasarea consilierilor cabinetelor CTV în ONG-le care desfășoară activități de prevenire HIV în rândul populației cu risc sporit de infectare. Organizate și desfășurate 6 ateliere de lucru „Cele mai bune practici în organizarea activității serviciului CTV”, cu participarea a consilierilor și supervizorilor cabinetelor de consiliere și testare voluntară. Organizat și desfășurat 3 ateliere de lucru, „Rolul supervizării activității serviciului CTV. Metode de evaluare a calității sesiuni de consiliere și abilităților consilierilor”, cu participarea vicedirectorilor Spitalelor raionale, ATM municipale și consilierilor cabinetelor de consiliere și testare voluntară.

La linia telefonică verde au fost acordate 1732 consultații telefonice la subiectele infecției HIV. S-au desfășurat 2 cursuri de instruire în domeniul HIV/SIDA pentru personalul taberelor de vară, 2 cursuri de instruire „Promovarea incluziunii sociale a persoanelor care trăiesc cu HIV/TB, și altor categorii social-vulnerabile” pentru conducătorii structurilor CREMV teritoriale și subdiviziunilor CREPOR, 2 ateliere de lucru „Politici HIV/SIDA la locul de muncă” și 4 ateliere de lucru „Instruirea la distanță în domeniul HIV/SIDA”.

Sistemul electronic informațional de supraveghere a bolilor transmisibile în Republica Moldova se află la etapa de implementare. În semestrul I a.2011 a continuat procesul de implementare industrială a sistemului electronic de supraveghere a maladiilor transmisibile în raionul pilot Călărași (în

conformitate cu Ordinul Ministerului Sănătății nr.702 din 19.10.2010). Pe parcursul semestrului I a anului 2011 au fost conectate la sistemul electronic de supraveghere a maladiilor transmisibile 36 instituții medico-sanitare publice (OMF, CS, secția internare SR) din r-l Călărași. În perioada 26.04-12.05.2011 au fost realizate 3 seminare de instruire a utilizatorilor în sistemul informațional cu instruirea a 37 utilizatori noi. Procesul de instruire avansată a 220 utilizatori este planificat pentru semestrul II a.2011. Continuă procesul de eliberare a parolelor pentru itilizatorii cu diferit nivel de acces în sistemul informațional, inclusiv pentru raioanele de Est a republicii. La moment se lucrează asupra ajustării datelor în sistemul informațional și Formularul statistic F-2. Au fost inițiate discuții referitor la aprobarea deciziei de renunțare a raportării Formularului statistic F-2 pe suport de hârtie începînd cu anul 2012. Pe parcursul semestrul I a anului 2011 s-a lucrat la perfectarea funcționalităților noi ale sistemului informațional de supraveghere a bolilor transmisibile (SIA SPS), actualmente fiind demarat procesul de predare–primire în exploatare industrială a SIA SPS.

În toate Centrele de Sănătate Publică ale republicii sunt create și se mențin permanent în stare de pregătire pentru acțiuni în caz de pericol sau declanșare a urgențelor de sănătate publică echipe mobile de intervenție operativă (specializate antiepidemice/sanitaro-igienice, toxicologice și radioprotecție). În perioada 6-8 aprilie 2011 Centrul Național de Sănătate Publică de comun Serviciul Protecției Civile și Situațiilor Excepționale a Ministerului Afacerilor Interne a participat la organizarea Seminarului practic republican al Rețelei Naționale de Observare și Control de Laborator (RNOCL). La seminar au fost antrenați 110 specialiști din mun. Chișinău și raioanele de centru a republicii. Au fost repartizate Ghidurile de biosiguranță pentru laboratoare și de reglementări pentru transportul substanțelor infecțioase participanților la seminar – specialiști de laborator ai Rețelei Naționale de Observare și Control de Laborator.

Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei în contextul dezvoltării serviciilor sociale specializate pentru persoanele infectate/afectate HIV/SIDA a conlucrat cu autoritățile publice locale de la Comrat pentru oferirea unui nou spațiu în contextul deschiderii Centrului social regional pentru persoanele care trăiesc cu HIV/SIDA. A fost elaborat Acordul tripartit de colaborare dintre Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Comitetul Executiv al UTAG și Centrul PAS pentru deschiderea și susținerea Centrului regional social pentru PTH. La etapa actuală sunt în derulare lucrările de construcție la centrele din mun. Chișinău și mun. Bălți.

Întru dezvoltarea cadrului normativ pentru serviciile noi create pentru persoanele care trăiesc cu HIV a fost definitivat proiectul Regulamentului cadru de organizare și funcționare al Centrului social regional pentru persoanele care trăiesc cu HIV/SIDA și sînt în proces de elaborare standardelor minime de calitate.

Întru continuarea procesului de consolidare a capacităților personalului din sistemul de protecție a fost elaborat planul anual de organizare și desfășurare al instruirilor în domeniul HIV/SIDA. în conformitate cu planul nominalizat în perioada ianuarie - iulie 2011 Ministerul în parteneriat cu Fundația Soros-Moldova, Centrul Pas, Organizația Internațională pentru Migrație au realizat un șir de instruiți pentru diferiți specialiști din cadrul sistemului de protecție socială, activități realizate din sursele financiare ale Grantului GFATM, Runda a 8. În total au beneficiat de instruire 377 persoane.

Pe parcursul lunilor februarie și martie curent s-a realizat instruirea asistenților parentali profesioniști cu tematica „îngrijirea copiilor infectați și/sau afectați de HIV/SIDA în Serviciul de asistență parentală profesionistă”.

Pe parcursul lunilor martie, aprilie și mai curent s-a realizat instruirea membrilor echipelor multidisciplinare raionale cu tematica "Protecția și asistența victimelor TFU, violenței în familie și persoanelor cu HIV în cadrul SNR" din 4 raioane: Criuleni, Ciadîr-Lunga, Dubăsari și Dondușeni.

Pe parcursul lunii mai curent s-a realizat instruirea specialiștilor taberelor de odihnă și întremare a copiilor și adolescenților cu tematica „îngrijirea copiilor infectați și/sau afectați de HIV/SIDA”.

Pe parcursul lunii iunie curent s-a realizat instruirea specialiștilor instituțiilor din subordinea Ministerului cu tematica „Promovarea incluziunii sociale ale persoanelor care trăiesc cu HIV/TB și alte categorii social-vulnerabile”.

Centrul Național de Resurse pentru tineri în parteneriat cu Centrele Regionale de Resurse pentru tineri Ungheni ”Făclia” și din Strășeni desfășoară campania națională socială de sănătate ”Tinerii pentru prevenirea HIV/SIDA. Conform planului de lucru activitățile „Pro-Sănătate” în anul 2011 sînt continuate în alte raioane. Cursul este planificat pentru elevii claselor a IX-XII-a, cu informarea în domeniul sănătății reproductive, prevenirii HIV/SIDA și promovării unui mod sănătos de viață. În lunile iunie – iulie, 2011, în 16 tabere de odihnă au fost organizate aceste campanii de informare sub egida ”Informat și protejat”.

Ministerul Educației a susținut programului școlar „Despre tine” pe parcursul anului de studii 2010-2011, promovat de către Agenția de Implementare Indigo Grup și Compania Procter and Gamble Moldova, în baza căruia au fost cuprinse în activități 7543 fetețe din clasa a VI-a și 7840 fetețe din clasa a IX-a. Programul a inclus și teme cu referire la prevenirea HIV/SIDA și ITS, protecție sexuală, igiena feminină etc.

Programul Național de Control al Tuberculozei pentru I semestru al anului 2011.

În I semestru al anului 2011 au fost depistate (date preliminare) 2490 cazuri cu tuberculoză (cazuri noi și recidive), în comparație cu perioada analogică 2010 – 2605, se observa o scădere neînsemnată cu 4,6%.

Numărul cazurilor noi în primele 6 luni a anului 2011 a constituit 2104 cazuri și 511 cazuri de recidivă (respectiv în perioada analogică a.2010 – 2113 cazuri noi și 492 cazuri de recidivă a tuberculozei).

La evidență cu tuberculoză evolutivă la finele semestrului I 2011 se aflau 7001 bolnavi, ce constituie cu 35 bolnavi mai mulți ca în perioada similară 2010 (6966).

Analizând datele preliminare a I semestru 2011, menționăm o tendință de scădere nesemnificativă a incidenței globale, ce se menține pe parcursul anilor din 2005. Dar examinând contingentul bolnavilor menționăm numărul mare al pacienților cu procese distructive, forme microscopic pozitive. Ponderea formelor distructive cu localizare pulmonară din cazurile noi, constituind 37,9 %, iar ponderea formelor microscopic pozitive – 34,4%, ceea ce ne indică depistarea tardivă a pacienților cu tuberculoză.

În scopul **asigurării unui diagnostic calitativ** pe parcursul semestrului I al anului au fost organizate doua traininguri (sursa FG) pentru medicii-bacteriologi și felcerii-laboranți din laboratoarele de referință din țară, pe metodele rapide și molecular-genetice de diagnostic al tuberculozei, și managementul asigurării controlului calității investigațiilor prestate. De asemenea, în Laboratorul Național de Referință (LNR) au trecut instruirea la locul de lucru pe diagnosticul microscopic al tuberculozei 7 laboranți din Centrele de Microscopie (CM) din țară.

A fost fortificată esențial baza tehnico-materială a Laboratoarelor de Referință (LR). Toate LR regionale au implementat metoda rapidă de diagnostic BACTEC MGIT 960, iar în LR din Bălți și Bender a fost implementată și metoda molecular-genetică Geno Type MTBDR plus, pentru testarea rapidă a sensibilității MBT la preparatele strategice. Prin suportul fundației FIIND (OMS) în trimestrul II al anului curent LNR a fost dotat cu utilaj de performanță pentru geno-tipizarea tulpinilor de micobacterii, care circulă în țară: PyroSequencing AB.

Pe parcursul semestrului LNR a început implementarea metodei molecular-genetice de geno identificare a MBT cu echipamentul ProbeTec, care permite diagnosticarea veridică, în special, a

formelor extrapulmonare de TB și a infecției latente. Deja au fost efectuate cu succes peste 400 de testări pe parcursul perioadei raportate.

Asigurarea mentenanței utilajului de laborator continuă să rămână la moment o problemă pentru tot serviciul de laborator integral, din cauza lipsei finanțării și specialiștilor abilitați în acest domeniu.

În scopul sporirii asigurării controlului infecției și protejării personalului pe parcursul semestrului întâi în LNR au fost instalate suplimentar 2 boxe de securitate biologică, iar în LR câte o boxă.

La moment CM și LR sunt asigurate integral cu reagenții și consumabilele necesare pentru diagnosticul și monitorizarea tratamentului TB prin metoda microscopică și culturală. Pe parcursul semestrului a fost organizat tenderul de către UCIMP pentru procurările reagenților pentru anul curent. La moment, există un deficit de reagenți pentru metoda BACTEC MGIT 960, iar pentru metoda molecular-genetică (GenoType MTBDR plus) solicitările sunt satisfăcute pe deplin.

Pe parcursul semestrului au fost realizate 37707 investigații ale sputei prin cultură (metoda clasică și BACTEC) și 3879 teste de sensibilitate la medicamente de linia I (metoda clasică și BACTEC) și 2013 teste de sensibilitate la medicamente de linia II (metoda clasică și BACTEC).

Sistemul de transportare a sputei către LR activează în regim obișnuit, conform graficilor stabilite. Toate CM pe parcursul perioadei raportate au fost dotate cu frigidere pentru păstrarea sputei recoltate, până la sosirea curierului, iar LR au fost dotate cu genți frigorifice pentru transportare.

Pe parcursul semestrului au fost transportate din teritorii 11981 mostre de spută către LNR și LR pentru examenul cultural și testul de sensibilitate la medicamente.

La finele semestrului LNR a primit lotul ordinar de MBT (constituit din 20 de tulpini) pentru controlul extern a calității de la Laboratorul Supranațional din Borstel (Germania).

În vederea asigurării unui diagnostic calitativ persoanele cu simptome clinice caracteristice tuberculozei au acces la investigații radiologice moderne la necesitate și la serviciile de înaltă performanță (CT). Serviciul de ftiziopneumologie din republică este asigurat integral cu peliculă radiologică.

În primele 6 luni 2011 au fost înregistrate 2859 total cazuri de TB (date preliminare) din ei au inițiat tratamentul 2780 pacienți sau 97,2%. În scopul **realizării și menținerii accesului universal la tratament** al tuturor formelor de tuberculoză au fost utilizate preparate de linia I din sursele GDF FG în sumă de 392562,48 lei, din sursele MS - 1208 812,65 lei. Asigurarea cu medicamente antituberculoase pentru tratamentul cazurilor de TB cu mono - poli rezistență (sursa MS) a fost în sumă de 2729 017,96 lei.

În perioada raportată au fost încadrați în tratament în conformitate cu strategia DOTS plus în I trimestru al anului 2011 - 189 pacienți, în trimestrul II - 245 (date preliminare). Utilizate preparate de linia II (sursa GLC) în sumă de 8699 209,35 lei.

La moment constatăm deficiențe în asigurarea cu preparatul injectabil de linia II. Situația creată se datorează pe de o parte livrării fracționate a preparatului, iar pe de altă parte creșterii numărului de cazuri de TB MDR fapt care a condiționat includerea în cohorta DOTS plus unui număr de pacienți, peste cel estimat.

În vederea fortificării capacităților naționale în controlul TB au fost realizate cursuri de instruire: 4 cursuri de instruire pentru 60 ftiziopneumologi din republica; 8 cursuri de instruire în managementul TB pentru persoanele din asistenta medicală primară (127 medici de familie și 118 asistente medicale din cabinetele medicilor de familie); 5 cursuri de instruire pentru 75 asistentele medicale în tratamentul supravegheat al pacienților cu TB, implicarea comunității în suportul persoanelor cu TB; un curs de instruire în implementarea formularelor SIME TB, în cadrul căruia au

fost instruite 9 persoane; un curs de instruire în controlul infecției pentru medicii ftiziopneumologi și medicii epidemiologi - 32 persoane.

Pe parcursul I semestru 2011 a fost deschisă secția de 40 paturi, pentru tratamentul TB multirezistente la Spitalul TB din Bender (din sursa FG). Au continuat măsurile de reconstrucție la Spitalul de TB Vorniceni.

În scopul **asigurării suportului social al pacienților cu tuberculoză** în primele 6 luni ale anului 2011 a fost formată rețeaua de centre comunitare TB la nivelul republicii. Renovate 9 centre comunitare în teritoriile cu incidența înaltă prin tuberculoză, care recent vor începe activitatea. Centrul comunitar din raionul Rezina începând cu luna mai anul curent deja a început să funcționeze. În timpul apropiat în luna iulie vor demara lucrările de renovare și în centrul comunitar din stânga Nistrului, în raionul Rîbnița.

Pentru funcționarea centrelor comunitare în perioada primului semestru au fost procurate automobile, echipament tehnic și selectată compania, care va fabrica mobila pentru aceste centre. Personalul din cadrul centrelor comunitare au beneficiat de un curs de instruire.

În perioada semestrului raportat au fost implicate 8 ONG – uri în activități de suport pentru persoanele cu tuberculoză și membrii familiilor lor. De serviciile organizațiilor neguvernamentale vor beneficia persoanele cu TB din 8 raioane ale republicii, în deosebi în teritoriile unde n-au fost desfășurate centre comunitare.

Pe perioada raportată au fost desfășurate 7 sesiuni de instruire cu participarea a 125 voluntari ai organizațiilor neguvernamentale active în domeniul tuberculozei.

Pentru a asigura aderența la tratament 785 pacienți cu TB pe parcursul semestrului au fost integrați în suportul pentru continuarea tratamentului, beneficiind de pachete igienice și alimentare. În total distribuite în primele 6 luni ale anului 5883 pachete. La 289 pacienți li s-au rambursat cheltuielile de transport pentru deplasarea la centrul de tratament. De vizita suporterilor la domiciliu au beneficiat 97 pacienți cu TB MDR.

În primul semestru al anului în sistemul penitenciar în scopul fortificării controlului TB s-a desfășurat prima etapă a campaniei de comunicare: “E în puterea fiecăruia: tuberculoza poate fi tratată”, activitate realizată de către Asociația Obștească „Carlux” în parteneriat cu Departamentul Instituțiilor Penitenciare. Publicul țintă al campaniei au fost deținuții sănătoși din 5 penitenciare, rudele deținuților și personalul medical. În vederea instruirii personalului sistemului penitenciar în activități de control al TB un grup de medici ftiziopneumologi, asistente medicale și psihologi au participat la cursul de instruire cu tematica „Consilierea și comunicarea eficientă cu beneficiarii serviciilor de tratament antituberculos”, acțiune realizată de AO „CARLUX”.

Pentru a asigura activitățile de Monitorizare și Evaluare a fost procurat un autovehicul pentru Direcția medicală a Departamentului Instituțiilor Penitenciare al Ministerului Justiției.

Cu țelul asigurării suportului în vederea creșterii complianței la tratament în perioada raportată au fost elaborate 24 970 exemplare materiale informaționale și educaționale pentru populația generală și 4850 materiale informaționale și educaționale pentru pacienții TB și membrii familiilor lor.

Sunt în proces de renovare 15 camere pentru lucrul de educare și informare a pacienților în cadrul a 5 staționare din republică: Institutul de Ftiziopneumologie ”Chiril Draganiuc”, Spitalul Municipal Ftiziopneumologie din Chișinău, Spitalul Municipal din Bălți Departamentul Ftiziopneumologie, Spitalul de Tuberculoză din Vorniceni și Spitalul de Tuberculoză din Bender. A fost procurat echipamentul tehnic, care a fost distribuit staționarelor unde vor fi instituite camerele pentru educarea și informarea pacienților.

În trimestru I al anului 2011 cu scopul sporirii nivelului de cunoștințe al populației despre tuberculoză a fost organizat săptămânalul și Ziua de combatere a tuberculozei. În cadrul acestor manifestări au fost organizate 6 emisiuni la posturile de televiziune și 6 la radio și publicate 5 articole,

organizată de Ministerul Sănătății a Republicii Moldova și Centrul pentru Politici și Analiză în Sănătate o conferință sub sloganul: „Sporirea rolului comunității în controlul tuberculozei în Republica Moldova.

În vederea **asigurării controlului eficient al co-infecției TB/HIV** au fost create Grupurile tehnice de lucru mixte în cadrul Consiliului Național de Coordonare (grupul monitorizarea și evaluarea TB/ HIV, asistența și protecția socială TB/HIV).

În perioada raportată rata pacienților de tuberculoză investigați la HIV a constituit 85,3%. Pe parcursul primelor 6 luni 2011, au fost înregistrați cu TB/HIV 110 pacienți sau 5,2%, din ei au beneficiat de tratamentul antituberculos 104 sau 94,5 %.

La capitolul asigurarea tratamentului profilactic TB al persoanelor HIV infectate la moment sunt mari rezerve.

În scopul îmbunătățirii implicării comunităților vulnerabile a populației în activități de control al TB au fost organizate 3 sesiuni informaționale pentru membrii Ligii persoanelor HIV infectate, cu participarea a 66 persoane, în cadrul cărora s-au discutat diferite aspecte ale controlului TB și care este rolul comunității în aceste activități.

În I semestru al anului 2011 au fost inițiate 3 **cercetări științifice**: Un studiu științific aplicativ în domeniul controlului TB, studiu de evaluare a factorilor care conduc la transmiterea infecției tuberculoase nozocomiale și studiu național de supraveghere a rezistenței antituberculoase.

Deja pe parcursul perioadei raportate LNR a selectat peste 80 de perechi de tulpini MBT, care inițial au fost sensibile, apoi au devenit MDR, care vor fi expediate în timpul apropiat în Laboratorul Supranațional din Borstel (Germania) pentru a fi investigate prin metoda molecular-genetică „fingerprinting”, pentru stabilirea identității lor genetice în scopul evaluării gradului de răspândire în staționarele din țară a infecției nozocomiale.

În scopul **consolidării unui sistem eficient de management, monitorizare și evaluare a Programului** de către grupul de monitorizare în primele 6 luni ale anului au fost efectuate 22 vizite în teritorii. Obiectivul de bază urmărit în cadrul vizitelor efectuate a fost de a evalua gradul și calitatea lucrului cu grupurile de risc, eficiența lucrului de depistare a serviciului de asistență medicală primară precum și gradul de asigurarea a tratamentului strict supravegheat (DOT).

În cadrul vizitelor a fost stabilită persistența în continuare a ratei joase de depistare a cazurilor de tuberculoză de către medicii de familie valoarea medie a acestui indice în raioanele vizitate fiind de 46,5% cu valori minimale de 20-22 % în raioanele Strășeni, Criuleni, Cimișlia; doar în două din raioanele vizitate (Ocnița, Briceni) acest indice a avut valori acceptabile (92% și 77% respectiv).

Lucrul cu grupurile de risc a fost evaluat reieșind din asumția că până la momentul vizitei ar trebui să fie examinate nu mai puțin de 30% dintre numărul de persoane incluse în grupurile de risc sporit de îmbolnăvire cu tuberculoză. Valoarea nominalizată a acestui indicator nu a fost înregistrată în nici unul din teritoriile vizitate. Valori apropiate (23-29%) au fost înregistrate în Ocnița, Basarabeasca, Călăraș, Nisporeni, Ialoveni, Criuleni, Hîncești.

Asigurarea DOT rămâne a fi una anevoioasă. Valoarea medie a procentului de cazuri, în care se efectuează tratamentul strict supravegheat în raioanele vizitate, constituie 59,2%, variind între 33,3% (Leova) și 80% (Ocnița).

În perioada raportată a fost organizat seminarul zonal cu participare medicilor ftiziopneumologi din teritoriul republicii cu genericul ”Actualități în controlul TB”.

În vederea dezvoltării sistemului informațional de monitorizare și evaluare a tuberculozei (SIME TB) în perioada primelor 6 luni a anului a demarat procedura de utilizare a versiunii integrate SIME TB (modulul clasic și modulul MDR), a fost elaborat mecanismului de integrare a sistemului de raportare operativă în SIME în baza Ordinului Ministerului Sănătății (MS) nr. 277 din 07.04.2011 privind raportarea operativă a cazurilor de tuberculoză.

Pe parcursul semestrului a fost oferit suport tehnic persoanelor responsabile de includerea datelor în SIME TB, au continuat activitățile de ajustare a versiunii noi a modulului Laboratoare din SIME TB.

Cu țelul asigurării instruirii continue a personalului medical responsabil de activitatea SIME TB pe parcursul semestrului I 2011 au fost efectuate cursuri de instruire și au fost instruite 60 de persoane în: „Actualizări în procesarea de date în cadrul modulelor programului computerizat SIME TB”. Au fost instruite în exterior 2 persoane din cadrul Unității de M&E și 3 persoane din cadrul Unității Centrale a Programului.

În perioada raportată prin intermediul SIME TB acordată asistență tehnică în organizarea eficientă a Unității Centrale a Programului: asistarea în includerea datelor, re-instruirea pentru procesarea datelor pentru 3 persoane de la nivel teritorial (Căușeni, Cantemir, AMT Centru) și o persoană de la nivel național (IFP „Chiril Draganiuc”).

Pe parcursul I semestrului al anului 2011 în grup de lucru a fost elaborat proiectul de ordin al Ministerului Sănătății „Cu privire la optimizarea activităților de control al tuberculozei în Republica Moldova”, la moment este emis spre revizuire și aprobare.

În contextul analizei efectuate se impun următoarele măsuri pentru ameliorare continuă a situației:

1. În teritoriile cu cea mai înaltă pondere a cazurilor distructive, necesită o analiză minuțioasă a cazurilor cu identificarea motivelor și măsurilor întreprinse prin prezentarea raportului de către coordonatorii din teritoriile respective .
2. Ameliorare depistării la nivelul AMP, intensificarea lucrului depistării active a TB, în grupurile de risc sporit de îmbolnăvire de TB, prin revizuirea modalității de formare a grupurilor de risc, precum și a calității lucrului cu acestea.
3. Ținând cont de necesitatea includerii unui număr mai mare de pacienți în cohorta DOTS plus, necesită revizuite estimările privind necesitatea de preparate de linia a II pentru anul curent, pentru a putea asigura cu medicamente suplimentar încă 150 de pacienți până la finele anului 2011.
4. Extinderea în continuare a proiectelor de ameliorare a aderenței la tratament din fondurile AOAM, inclusiv și prin intermediu ONG, APL, altor actori.
5. Fortificarea activităților colaborative TB/HIV prin asigurarea diagnosticul TB printre persoanele cu infecția HIV .

Programului Național de combatere a hepatitelor virale B, C și D

În conformitate cu Ordinul Ministerului Sănătății Nr. 100 din 15.02.2011 „Cu privire la instituirea grupului de lucru privind elaborarea Programului Național de combatere a hepatitelor virale B, C și D pentru anii 2012 - 2016” s-a instituit grupul de lucru privind elaborarea proiectului nominalizat. În timp de 2 luni proiectul Programului Național de combatere a hepatitelor virale B, C și D pentru anii 2012 – 2016 a fost elaborat și la data de 30 martie 2011 a fost expediat în adresa Ministerului Sănătății. Conform planului MS proiectul Programului nou a fost aprobat la Consiliul Colegial al MS din 21 aprilie 2011. De asemenea, la Consiliul Colegial al MS a fost prezentată informația privind realizarea Programului Național de combatere a hepatitelor virale B, C și D pentru anii 2007 – 2011. Conform Hotărârii Colegiului MS nr. 2/2 din 21.04.2011 la moment actual proiectul Programului este prezentat pentru avizarea în conformitate cu cerințele stabilite.

Activitățile planificate au fost efectuate parțial din următoarele considerente:

din cauza lipsei reactivelor de laborator pentru diagnosticarea markerilor hepatitelor virale (HBc IgM, AgHBc, anti-HBc, AgHDV, HDV IgM, HCV IgM) în laboratoarele Centrelor de Sănătate Publică și IMSP teritoriale nu au fost folosite algoritmele de diagnostic de laborator a hepatitelor

virale B, C și D, ce a contribuit la hiperdiagnosticarea hepatitelor B și C acute. Acoperirea cu vaccin contra hepatitei B a contingentelor cu risc sporit este insuficientă din cauza lipsei de vaccin în trimestrul I. Nu se examinează contactii din focare la marcerii hepatitelor virale, deoarece unii din ei nu posedă de asigurare medicală și nu posedă resurse financiare pentru acoperirea costului investigațiilor. Insuficient sunt implementate precauțiile standard privind inofensivitatea manoperelor parenterale în serviciile medicale (chirurgicale, ginecologice, transfuziologice, transplantologice și în special stomatologice). La moment tehnica modernă de sterilizare a instrumentarului medical pentru asigurarea sterilizării garantate nu a fost procurată. O bună parte (60%) a secțiilor, sălilor de proceduri, cabinetelor stomatologice, nu sunt dotate satisfăcător cu lămpi bactericide, casolete și echipament de sterilizare.

În contextul prevederilor art. 10-11¹ din Legea „Cu privire la activitatea farmaceutică”. Nr. 1456-XII din 23.05.93, art. 6 și 7 din Legea „ Cu privire la medicamente”. Nr. 1409-XIII din 17.12.1997, art. 13 din Legea privind actele normative ale Guvernului și ale altor autorități ale administrației publice centrale și locale nr. 317 din 18.07.2003, în premieră a fost autorizată pe teritoriul Republicii Moldova și inclus în nomenclatorul de stat – produsul medicamentos autohton „Pacovirină” – forma farmaceutică (capsule), utilizat în profilaxia și tratamentul infecțiilor virale, inclusiv hepatite virale, gripă, paragripă, infecțiile cu herpes, cytomegalovirus, etc. Numărul certificatului de înregistrare în Republica Moldova, nr. 16431 din 08.04.2011, ordinul MS R.Moldova nr. 289 din 08.04.2011 „Cu privire la autorizarea produselor medicamentoase”.

În conformitate cu exigențele Biroului Regional European al OMS, la inițiere acestei instituții pe parcursul lunii iunie 2011 a fost inițiată procedura de evaluare a capacităților profesionale a Laboratorului Epidemiologia Infecțiilor Respiratorii virale a Centrului Național de Sănătate Publică întru recunoașterea lui în calitate de Laborator Național în domeniul supravegherii epidemiologice și virusologice a gripei – parte componentă a sistemelor de supraveghere EuroFlu și Flunet.

OBȚINEREA DE NOI PERFORMANȚE ÎN SISTEMUL DE OCROTIRE A SĂNĂȚĂȚII

În I semestru al anului 2011 acumulările în FAOAM constituie 1 779 109,2 mii lei sau cu 1,2% mai mult comparativ cu planul aprobat pentru perioada respectivă, cheltuieli din FAOAM constituie 1 628 109,9 sau cu 6,2% mai puțin comparativ cu planul aprobat pentru perioada respectivă. Cheltuielile fondului de bază în semestrul I al anului 2011 constituie 1 601 890,8 mii lei, sau cu 4,1% mai mic comparativ cu suma planificată.

Totodată, în scopul îmbunătățirii procesului de acumulare a veniturilor în fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală, prin Legea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2011 este păstrată norma reducerii de 50% la mărimea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală stabilită în sumă fixă achitată până la data de 30 aprilie, cu excepția notarilor privați și avocaților, indiferent de forma juridică de organizare a activității și a reducerii de 75% pentru proprietarii de terenuri cu destinație agricolă cu prelungirea termenului de achitare a primelor de asigurare până la 31 octombrie. Prin urmare, efectul pozitiv al acestor înlesniri este reflectat în acumulările primelor în sumă fixă, în primul semestru al anului 2011, în sumă de 53 474,8 mii lei fiind cu 31,6 % mai mult comparativ cu planul aprobat pentru perioada respectivă și cu 54,3% mai mult față de semestrul I al anului 2010. În același timp, practica aplicării acestei înlesniri a demonstrat impactul pozitiv în vederea protecției financiare a categoriilor de populație cu venituri mici și sporirii gradului de acoperire a populației cu asigurări obligatorii de asistență medicală.

În I semestru 2011 a fost instituit Grupul de lucru care are în sarcină elaborarea proiectului Concepției privind evaluarea Performanței Sistemului de Sănătate (EPSS) și a Cadrului Analitic cu setul de Indicatori Cheie de Performanță pentru EPSS (ordinul Ministerului Sănătății nr. 537 din 30.06.2011).

Au fost elaborați indicatori de monitorizare și evaluare a dezvoltării tehnologiilor informaționale și comunicațiilor e – Sănătate.

Activitățile de elaborare a sistemului de plată a prestatorilor în baza complexității cazurilor tratate (DRG System) au demarat în vara anului 2010, fiind contractat un consorțiu de companii de consultanță (Nimitt Consulting Inc. & partners) pentru o perioadă de 2 ani, ținând cont de perioada posibilă de extindere a PSSAS. Întru implementarea acestor activități MS a creat un grup de lucru constituit din specialiști ai MS, ai CNAM și ai CNMS. Au fost procurate 2 servere și computerele necesare pentru CNMS, CNAM și cele 7 spitale pilot pentru instalarea soft-ului necesar pentru elaborarea DRG-urilor.

În contextul, extinderii termenelor PSSAS, începând cu sfârșitul anului 2011 – începutul anului 2012 urmează să fie selectată și contractată asistența tehnică locală pentru elaborarea strategiei de dezvoltare a CNAM și pentru testarea și stabilirea prețurilor serviciilor spitalicești.

În contextul elaborării strategiilor sectoriale a CCTM pe anii 2012-2014, Ministerul Sănătății a elaborat Planul strategic de cheltuieli pe sectorul ocrotirii sănătății, fiind remis Ministerului Finanțelor prin scrisoarea nr. 03/3-18 din 07.06.2011.

Prin Ordinul Ministerului sănătății **nr. 269 din 07.04.2011** „De completare și modificare a ordinului nr. 843 din 27.12.2010 „Cu privire la perfecționarea mecanismului de organizare a accesului populației la medicamente compensate din fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală” a fost modificată metodologia de calcul a sumelor fixe compensate pentru medicamentele preconizate a fi incluse în Lista medicamentelor compensate din fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală.

A fost elaborat ordinul comun al Ministerului Sănătății și Companiei Naționale de Asigurări în Medicină **nr. 337/54-A din 26.04.2011** „Cu privire la medicamentele compensate din fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală”.

Lista medicamentelor compensate la 100% pentru vârsta 0 – 18 ani a fost completată cu un preparat antihelmintic și al Ferului; pentru femeile gravide un preparat al Iodului și pentru copiii în vârstă 0-5 ani un preparat antibacterian.

Concomitent, au fost excluse dozele pentru maturi la Sulfamethoxazolum plus Ttmetoprimum, inclus în capitolul II medicamentelor compensate cu 100% pentru copiii în vârstă 0-5 ani și Revit din capitolul IV - medicamentele compensate cu 100% pentru copiii în vârstă 0-18 ani.

Totodată, a fost modificat și modul de prescriere a medicamentelor compensate din fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală din diverse capitole în funcție de statutul persoanei (persoană asigurată/neasigurată), în strictă conformitate cu prevederile actelor normative în vigoare.

A fost elaborat ordinul comun al Ministerului Sănătății și Compania Națională de Asigurări în Medicină **nr. 496/81-A din 16.06.2011** de modificare a Anexei nr.1 la Ordinul Ministerului Sănătății și Companiei Naționale de Asigurări în Medicină nr. 337/54-A din 26.04.2011 „Cu privire la medicamentele compensate din fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală”.

Astfel, a fost recalculată rata sumei de compensare din fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală la nivel de 70% pentru 14 poziții de medicamente și la nivel de 90% pentru 3 poziții de medicamente.

A fost majorată rata sumei compensate la medicamentele antidiabetice de la 90% la 100%. Legea nr. 60 din 1 aprilie 2011 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, promulgată la data de 24 mai 2011, (Monitorul Oficial nr.91-94/232 din 03.06.2011) stipulează cadrul legal pentru

înregistrarea prețului de producător la medicamente, formarea și întreținerea Catalogului național de prețuri de producător la medicamente. În acest sens a fost inițiată procedura de elaborare a proiectului HG de modificare și completare a hotărârii Guvernului nr. 525 din 22.06.10.

A fost elaborat proiectul Hotărârii de Guvern pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de autorizare a medicamentelor și alte produse farmaceutice.

A fost adoptată Legea nr. 57 din 01.04.2011, pentru modificarea și completarea Legii nr.1456-XII din 25 mai 1993 cu privire la activitatea farmaceutică. În acest context a fost inițiată elaborarea proiectului Hotărârii de Guvern privind Planul Național de amplasare a farmaciilor.

A fost elaborat și definitivat repetat proiectul hotărârii Guvernului pentru aprobarea Avizului la proiectul de lege cu privire la dispozitivele medicale (25 martie 2011 și 06 iulie 2011).

A fost inițiată elaborarea proiectului Hotărârii Guvernului cu privire la modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 1252 din 01.12.2005 cu privire la aprobarea Regulamentului, structurii și efectivului-limită ale Agenției Medicamentului.

Este în curs de revizuire și armonizare proiectul hotărârii de Guvern “ Cu privire la aprobarea Regulilor de Bună Practică de Fabricație a Medicamentelor—RBPFM (GMP) cu prevederile actuale ale legislației comunitare (GMP EU).

Pe parcursul semestrului I a. 2011 au inițiat activitatea în condiții de autonomie 8 Centre de Sănătate: CS Larga, r-nul Briceni, CS Sipoteni, r-nul Călărași, CS Visoca, r-nul Soroca, CS Râspopeni, r-nul Șoldănești, CS Căzânești, r-nul Telenești, CS Fundurii Vechi, r-nul Glodeni, CS Cobani, Glodeni, CS Mărculești, Florești. De la 01.07.2011 vor iniția activitatea în condiții de autonomie suplimentar 4 centre de Sănătate autonome: CS Mateuți, Rezina, CS Dănuțeni, Ungheni, CS Măcărești-Costuleni, Ungheni, CS Văsieni, Ialoveni. Numărul total al acestora este de 58 de Centre de sănătate.

Ministerul Sănătății cu suportul Corporației Financiare Internaționale a inițiat Proiectul de parteneriat public-privat (PPP) în sănătate: serviciul de radioterapie din cadrul Institutului Oncologic, care va spori accesibilitatea, oportunitatea calitativă și volumul prestațiilor medico-sanitare, ce garantează acordarea de asistență medicală calificată, conform exigențelor medicinei moderne pentru bolnavii cu maladii oncologice.

Proiectul este asistat în dezvoltare de către Corporația Financiară Internațională și urmează demararea procedurilor.

A fost organizată recepția finală a lucrărilor de construcție/reconstrucție la 3 Centre de Sănătate: CS Iablona r-n.Glodeni, CS Costești r-n.Ialoveni, CS Moscovei r-n.Cahul. Se execută lucrările de construcție/reconstrucție la 17 Centre de Sănătate.

A fost organizată recepția la finisarea lucrărilor centrelor de sănătate din s. Onișcani, r-ul Călărași; s.Lozonești, r-ul Strășeni; s.Copanca, r-ul Căușeni; s.Sadaclia, r-ul Basarabeasca; s.Cioc-Maidan, r-ul Comrat; s.Gribova, r-ul Drochia. Alte 6 Centre de Sănătate sunt în proces de finisare a lucrărilor.

La moment, se evaluează cererile de intenții a companiilor de proiectare a 34 Centre de Sănătate. Alte 5 Centre de Sănătate din lotul II și III de CS din cadrul proiectului Băncii Mondiale "Servicii medicale și asistență socială" sunt în proces de construcție/reconstrucție.

A fost elaborat proiectul Programului Național de prevenire și reducere a mortalității și morbidității copiilor prin malformații congenitale și patologii ereditare în Republica Moldova pentru anii 2011-2015 și, la moment, în proces de elaborare este Planul de acțiuni privind implementarea Programului Național.

A fost instituit grupul de lucru pentru regionalizarea serviciului de chimioterapie (ordinul ministrului nr. 296 din 12.04.11), care a elaborat proiectul de concept privind regionalizarea serviciului de chimioterapie.

Prin Ordinul ministerului Sănătății nr. 338 din 26.04.2011 a fost aprobat Nomenclatorul instituțiilor medico-sanitare private.

A fost finalizată avizarea proiectului de hotărâri de Guvern privind aprobarea Programului Național de eradicare a tulburărilor prin deficit de iod, documentul a fost prezentat Guvernului, urmează să fie contrasemnat de autoritățile abilitate.

Pe parcursul I trimestru 2011, a fost înaintat Băncii Europene pentru investiții un concept de proiect investițional privind crearea Centrului de performanță în baza ICȘOSMC.

Prin Ordinul MS nr. 241 din 30.03.11 a fost aprobată componenta nominală a grupului de lucru pentru elaborarea Programului Național „Securitatea transfuzională și autoasigurarea țării cu produse sanguine pentru anii 2012-2016, care a elaborat proiectul programului.

La compartimentul elaborare și aprobare a standardelor naționale – instrucțiunilor necesare pentru activitatea serviciului de sînge, cu ajustarea lor la cerințele internaționale în domeniu s-au efectuat activități de elaborare, aprobare și implementare după cum urmează:

- Dispoziția Ministerului Sănătății nr.2 din 04.01.11 Cu privire la distribuirea produselor diagnostice și materialelor consumabile pentru serviciul de sînge

- Ordinul Ministerului Sănătății nr.62 din 01.02.2011 „Cu privire la trasabilitatea produselor sanguine”:

- Ordinul Ministerului Sănătății nr. 238 din 30.03.2011 „Cu privire la aprobarea Ghidului național în Transfuziologie ”:

- Ordinul Ministerului Sănătății nr.381 din 13.05.2011 Cu privire la autorizarea importului/exportului de produse sanguine

Totodată au fost revizuite formulare primare medicale a activității serviciului de sînge reieșind din implementarea sistemului Informațional automatizat „Serviciul de Sînge” și înaintate Ministerului Sănătății spre examinare și aprobare.

A fost elaborat Ordinul nr. 234 din 24.03.2011 „Privind organizarea și desfășurarea activităților de prelevare și transplant de țesuturi, organe și celule de origine umane”.

Prin ordinul MS nr. 357 din 05.05.11 a fost aprobată Lista instituțiilor medico-sanitare autorizate pentru desfășurarea activităților de prelevare și/sau celule de origine umană

A fost elaborat Programul Național de dezvoltarea a asistenței medicale de urgență pentru anii 2011-2015 care este la etapa de definitivare urmare avizelor Ministerului Justiției și Cancelariei de Stat.

I. În domeniul standardizării asistenței medicale:

1. Au fost elaborate și aprobate prin ordinele Ministerului Sănătății:

2 Ghiduri practice:

- „Ghidul practic privind prevenirea poluării organismului uman cu poluanți organici persistenti”, ordinul MS nr. 237 din 30.03.2011;
- „Ghidul național în transfuziologie”, ordinul MS nr. 238 din 30.03.2011.

22 rotocoale clinice:

„Arsuri termice la adult”, ordinul MS nr. 28 din 17.01.2011; „Psoriazisul la adult”, ordinul MS nr. 29 din 17.01.2011; „Tuberculoza la adult”, ordinul MS nr. 30 din 17.01.2011; „Ulcerul gastric și duodenal la copil”, ordinul MS nr. 31 din 17.01.2011; „Gastrita și duodenita la copil”, ordinul MS nr.32 din 17.01.2011; „Boala bronșiectatică la copil”, ordinul MS nr. 33 din 17.01.2011; „Esofagita la copil”, ordinul MS nr. 34 din 17.01.2011; „Refluxul gastro-esofagian la copil”, ordinul MS nr. 35 din 17.01.2011; „Nefroblastomul (Tumora Wilms) la copil”, ordinul MS nr.328 din 21.04.2011; „Cancerul colonic”, ordinul MS nr.329 din 21.04.2011; „Cancerul anorectal”, ordinul MS nr.330 din 21.04.2011; „Fracturile la nou-născut”, ordinul MS nr.410 din 19.05.2011; „Îngrijiri paliative în dispnee, stare terminală”, ordinul MS nr.454 din 02.06.2011; „Îngrijiri paliative în patologia gastrointestinală”, ordinul MS nr.455 din 02.06.2011; „Îngrijiri paliative – durerea în cancer”, ordinul MS nr.456 din 02.06.2011; „Îngrijiri paliative în escare”, ordinul MS nr.457 din 02.06.2011; „Varicela la copil”,

ordinul MS nr.539 din 30.06.2011; „Rinita alergică la copil”, ordinul MS nr.540 din 30.06.2011; „Cancerul endometrial”, ordinul MS nr.547 din 30.06.2011; „Cancerul ovarian”, ordinul MS nr.548 din 30.06.2011; „Cancerul vulvar”, ordinul MS nr.549 din 30.06.2011; „Cancerul cervical”, ordinul MS nr.550 din 30.06.2011.

Standarde medicale:

- „Standarde pentru efectuarea întreruperii sarcinii în condiții de siguranță”, ordinul MS nr.482 din 14.06.2011.

23 Au fost actualizate

19 Protocoale clinice naționale:

- a) Fără modificări
(PCN - 1, PCN - 12, PCN – 21, PCN – 30, PCN – 31, PCN – 32, PCN – 36, PCN – 37, PCN – 38, PCN – 39, PCN – 45, PCN – 46, PCN - 55), *ordinul MS nr. 261 din 05.04.2011.*
- b) Cu modificări : „Otită medie acută la copil”, ordinul MS nr. 541 din 30.06.2011; „Astmul bronșic la adult”, ordinul MS nr. 542 din 30.06.2011; „Tulburări mentale și de compartiment legate de consumul de opiacee”, ordinul MS nr. 543 din 30.06.2011; „Tulburări mentale și de compartiment legate de consumul de alcool”, ordinul MS nr. 544 din 30.06.2011; „Tonsilită cronică la copil”, ordinul MS nr. 545 din 30.06.2011; „Bronhopneumopatia obstructivă cronică”, ordinul MS nr. 546 din 30.06.2011.

2 Standarde medicale:

- „Standard de reducere a riscurilor la utilizatorii de droguri”, ordinul MS nr.551 din 30.06.2011;
- „Standard de asistență psihologică a consumatorilor de droguri”, ordinul MS nr.551 din 30.06.2011.

II. În domeniul managementului calității asistenței medicale:

1. În scopul îmbunătățirii calității investigațiilor de laborator, amplificării capacităților serviciului de laborator, implementării managementului calității în laboratoarele medicale conform cerințelor Standardelor Internaționale ISO, precum și creșterii competitivității și performanței serviciului de laborator, au fost organizate, la 25.02.2011 și la 20.05.2011(ordinul MS nr.127 din 21.02.2011), seminare republicane cu tematica „Managementul calității în laboratoarele medicale”.
2. În scopul realizării prevederilor Memorandumului de înțelegere între Direcția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare și Ministerul Sănătății cu privire la proiectul REPEMOL, la 22-24.06.2011(ordinul MS nr.453 din 02.06.2011), a fost organizat un curs de instruire în managementul calității cu participarea unui expert din România, care a prezentat experiența internațională în domeniul vizat.

III. În scopul monitorizării calității asistenței medicale:

În perioada de referință, conform ordinului Ministerului Sănătății nr. 228 din 25.03.2011 a fost monitorizată implementarea protocoalelor clinice în domeniul gastroenterologiei și hepatologiei și activitatea Consiliilor Calității în 8 instituții medico-sanitare: Spitalul Raional Florești, Centrul Medicilor de Familie Florești, Spitalul Raional Ungheni, Centrul Medicilor de Familie Ungheni, Spitalul Raional Călărași, Centrul Medicilor de Familie Călărași, Spitalul Raional Telenești, Centrul Medicilor de Familie Telenești.

IV. În domeniul acreditării instituțiilor medicale:

Întru îmbunătățirea continuă a calității serviciilor acordate populației de către instituțiile și întreprinderile medico-sanitare și farmaceutice ele sunt supuse procedurii de evaluare și acreditare în sănătate.

Astfel, pe pagina WEB a Ministerului Sănătății anual este plasat orarul evaluării întreprinderilor medico-sanitare și farmaceutice, tot aici trimestrial este completată lista instituțiilor și întreprinderilor farmaceutice evaluate.

Rezultatele evaluării instituțiilor și întreprinderilor medico-sanitare și farmaceutice în semestrul I 2011, sunt reflectate în tabelul de mai jos.

Nr d/o	Categoria instituțiilor	Evaluare (abs)	Acreditate		Acreditate condiționat		Neacreditate	
			abs	%	abs	%	abs	%
1.	IMS, inclusiv:	65	60	92,3	4	6,2	1	1,5
1.1	<i>publice</i>	18	16	88,9	2	11,1	-	-
1.2	<i>private</i>	47	44	93,6	2	4,3	1	2,1
2.	Întreprinderi farmaceutice	145	130	89,6	14	9,7	1	0,7
3.	Centre sănătate publică	2	2	100	0	-	0	-
TOTAL		212	192	90,5	18	8,6	2	0,9